Ժ. ՏԱՐԻ 2728 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 27 ՄԵՀԵԿԱՆ 4385 5 ՄԱՐՏ 1893 29 ՇԱՊԱՆ 1310 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան կանխիկ արժէք		150
» » Վեցամսեայ » »		75
» » Եռամսեայ » »		40
Օտար երկիրներու Տարեկան Փրանք		56
» » Վեցամսեայ »		28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ	Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՏ 5/17 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԱՇԱՌՔԻ ԴԱՏՆ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՆԻՍՏ

ՍՐՏԱՇԱՐԺ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Այս Կաշառքի Դատը Փարիզի Եղեռնադատ Ատենին առջեւ՝ օրէ օր չահագրգիռ և սրտայոյզ երեւոյթներ կ'առնու։ Իբր թէ բաւ չէին նախկին վարչապետները և նախարարները ի վկայութիւն կոչուիլն, և ահա Դ. նստին մէջ ամբաստանելոց միոյն կինն ելաւ պատմեց թէ իր վրայ ճնշում ի գործ դրուած էր, սպառնալիքներ և խոստումներ եղած էին, յայտնութիւններ ընելու համար, որով ապացուցուէր թէ հակահանրապետական կուսակցութեան մարդիկն ալ հանրապետականներու չափ կաշառակեր են։ Հեռագիրը թէեւ ծանոյց Տիկին Քոթիւի վկայութիւնն և Խորհրդարանին մէջ անոր յառաջ բերած աղմուկն, ինչպէս և նոյն պատճառաւ դատական նախարարին հրաժարումը, բայց խնդրոյն կարեւորութեան պատճառաւ, կ'արժէ աւելի ընդարձակապէս պատմել, Փարիզի լրագրերուն հրատարակած ատենագրութենէն քաղելով։

Պ. ՌԱՆ

Նախ և առաջ, հրապարակագիր եւ երեսփոխան Պ. Ռան կանչուելով, վկայեց թէ Պ. Քլեմանսոյի հետ Պ. տը Ֆրէսինէի քով երթալով, քաղաքական նպատակ մը միայն ունէր, որ էր յիշեցնել պատերազմական նախարարին թէ Բանամայի Ընկերութեան խայտառակումն և քայքայումը պուլանժեական պայքարին ժամանակ՝ կրնան Հանրապետութեան վնասակար ըլլալ, և հետեւապէս, կ'արժէ խորհուրդ տալ առ Պ. Շ. տը Լէսէբս որ դատի տեղի չտայ։ «Այսպիսի ձեռնարկ մը այսօր ալ եթէ պէտք ըլլար՝ կ'ընէի. անվայել կամ ապօրէն չեմ համարիր բնաւ։ Անձնապէս, բնաւ պարապած չեմ Բանամայի գործին, և իբրեւ խմբագիր, ո՛չ ի նպաստ ո՛չ ընդդէմ տող մ'իսկ գրած չեմ։»

ԿԱՇԱՌՔ ՄԵՐԺՈՂ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԸ

Բուէզլի երեսփոխան Պ. Պուրի պատմեց թէ «1888ին Բանամայի յանձնախմբին ընտրութենէն մի քանի օր ետքը, ես եւս անդամ ըլլալով, Խորհրդարանի սրահին մէջ զիս կանչեց գորշ բալթօ հագած մարդ մը, որ ըսաւ թէ ձեր գաւառի 10 երեսփոխանաց ցուցակը շինած եմ. Կարող էք անոնց քուէն որոշել Բանամայի խնդրոյն մէջ։ 25,000 ֆր. պիտի տրուի ձեզ առ մէն մի երեսփոխան զոր շահիք։ Դրամը նոտարի մը քով պիտի դրուի, և քուէարկումէն ետքը պիտի ընդունիք։ Զայրացած, կռնակս դարձուցի այս մարդուն, և պաշտօնակցէ մը իմացայ թէ Պլանշէ անուն մարդ մ'է եղեր, որ յաճախ կուգար կը պտըտէր Խորհրդարանի անցքերուն մէջ։ Ամենուն բերանն էր եւ պաշտօնակիցներէս մէն որոշ կ'ըսէր. «Կ'երեւի թէ պէտք պիտի գան ինչուան ժողովարանին մէջ սակարկութեան մտնել մեզ հետ»։ Մարդ խուլ ըլլալու էր չլսելու համար։

Լէսէբս.—Առաջին անգամն է որ այդ Պ. Պլանշէի խօսքը կը լսեմ. Թո՛ղ փնտռեն. Ո՞ւր է. Թո՛ղ ցուցնեն. Չեմ ճանչնար։

Պ. ԱՆՏՐԻԷՕ

Ոստիկանութեան այս նախկին նախարար, որ Պուլանժէութեան յարած ըլլալով՝ հանրապետական կուսակցութեան երեւելիներուն դէմ ծանր յայտնութիւններ ընելն իրեն բան գործ ըրած է, հետեւեալ պատմութիւնը լսեր է Պ. Քոթիւէ, անդամ Վարչ. Խորհրդոյ Բանամայի.

«Պ. տը Ռէյնաք ըսաւ ինձ թէ Քրէտի Ֆոնսիէ կալուածական մեծ դրամատան անօրէն Պ. Քրիստոֆլի դիրքը խախուտ է. կարգ մը լրագիրք իրեն հակառակ են, և Պ. Քրիստոֆլ հակառակ է Բանամայի Ընկերութեան, որոյ փոխառութիւնք Քրէտի Ֆոնսիէի փոխառութեանց դէմ մրցում կ'ընեն։ Պ. տը Ռէյնաք հետեւապէս առաջարկեց տալ նախարարութեան 750,000 ֆր., որով Պ. Ֆլոքէ կը դադրեցնէ Պ. Քրիստոֆլի դէմ լրագրական յարձակումներն, և Պ. Քրիստոֆլ ալ Բանամայի Ընկերութեան հակառակ չլինար այլ եւս։ Ընկերութիւնն արդէն մեծ զոհողութիւններ կրած էր. Զիս համոզելու համար Պ. Ռէյնաք Պ. Քլեմանսոյի քով տարաւ զիս. բայց հոն ստակի խօսք չեղաւ, այլ միայն Պ. Քրիստոֆլի կացութեան վրայ։ Հասկցայ որ Պ. Ռէյնաք մեզմէ դրամ չորթել կ'ուզեր։ (Այս պահուս Պ. Շ. տը Լէսէբս գաւազանը կը պտըտէր, և Պ. Քոթիւ կը փոխանորդէր անոր։) Այնու հանդերձ, 750 հազար ֆր.ը տուի, պայմանաւ որ որոշեալ ժամանակի մէջ Բանամայի Ընկերութեան հետ հաշտուի Քրէտի Ֆոնսիէ դրամատունը։ Բայց այս հաշտութիւն տեղի չունենալով, օր մը մեր դրամատնեակը կանչեցի զՊ. Ռէյնաք, խաւն երեսը զարկի իր խաբէութիւն, և մօրուքէն քաշելով, որ Հրէի մը դէմ ամենամեծ թշնամանք է, սպառնալեօք բռնադատեցի զինք դրամներն չէքի տետրակն հանելու, և 750 հազար ֆր. ի մէկ մասը բրցուցի։»

ԿԱՇԱՌԵԼՈՑ ՑՈՒՑԱԿԸ

Պ. Անտրիէօ պատմեց թէ «1892ի վերջը, Պ. Քօրն. Հէրց եկաւ զիս տեսնել Պ. տը Ռէյնաքի կողմէ, որ շատ յուզուած էր հակահրէական Լիպր Բարօլ լրագրին յարձակումներէն։ Ռէյնաք կը խոստանար ինչ ինչ կարեւոր տեղեկութիւններ տալ մեզ, բայց պայմանաւ որ Լիպր Բարօլ իր յարձակումները դադրեցնէ։ Ռէյնաքի մահէն ետքն, (որ իբրեւ ամբաստանեալ դատարանի կոչնագիրն ընդունելուն գիշերն ինքնասպան եղաւ։) երբ Պ. Քօրն. Հէրց Լոնտոն գնաց, ես ալ հոն գացի, իրմէ ընդունելու ցուցակն այն երեսփոխանաց որք դրամ ընդուներ էին Ռէյնաքէ, ցուցակ զոր ինք Ռէյնաք հաղորդած էր առ Հէրց։ Ինձ թող տուաւ Հէրց որ 26 անուն ընդօրինակեմ եւ մինչեւ իսկ ցուցակին լուսանկարն հանեմ։ Այս ցուցակն ահա հաղորդեցի խորհրդարանական յանձնաժողովոյն։ Յետոյ, լսելով թէ Աւթօն Բանամայական 1,340,000 ֆր.ի գումար մը գործածեր է 104 երեսփոխան կաշառելու, քաղաքական նպատակաւ փափաքեցայ այս ցուցակն ալ ձեռք անցունել. մարդ ձգեցի, դրամական պարգեւի մը փոխարէն խնդրեցի Աւթոնէ, որ պատասխանեց.

«Պ. Անտրիէօի խնդրածը չեմ կրնար ընել. զի կարող չեմ մատնել զանոնք որ իրենց վստահութիւնը դրած են իմ վրայ։ Այս թուղթերն յանձնելուս հետեւեալ օրն, ա՛յլ եւս ապահովութիւն չի մնար ինձ համար։ (Մեծ աղմուկ։) Աւթօն խորհրդաւոր լեզուաւ մը կ'ըսէ նաեւ թէ «ինձ ուրիշ առաջարկներ ընողներ կան, այնպէս որ՝ եթէ ցուցակն երեւան չհանեմ՝ կը յուսամ թէ՛ դրամական վարձատրութիւն մը և թէ ներողամտութիւն՝ հրանիւթոց Փարիզեան առեւտրական ընկերութեան գործին մէջ կրած դատապարտութեանս, (իբրեւ խարդախ եւ խաբեբայ)։»

Փաստաբան Լաչօ.—1886ին Պ. Անտրիէօ անդամակցեցաւ Բանամայի Ա. յանձնաժողովոյն։ Այն ատենէն բան մը չիմացա՞ւ կաշառքի մասին։

Ա.— Յանձնաժողովոյ ատենապետ Պ. Ժերմէն Քասս մերժեց իր տունն ընդունիլ զՊ. տը Լէսէբս, և կը զայրանար իր պաշտօնակցաց դէմ ձեռնարկներ ըլլալուն համար։ Մեր յանձնաժողովոյ մեծամասնութեան Բանամայի փոխառութեան հակառակ ըլլալն յայտնի էր, բայց ի զո՛ւր կը պահանջէի անմիջական քուէարկութիւն։ Պ. Պառալի խմբակն յաջողեցաւ խորհրդարանական արձակուրդէն ետքի ձգել քուէարկումն։ Հասկցայ. Ծրագիրը մեր ձեռքէն ելնելէն ետեւ, ա՛լ բան մը չէինք արժեր դրամապէս։ (Մեծ աղմուկ։) 1888ին ա՛լ կասկածս չմնաց երբ Բանամայի դէմ ամենէն աւելի կատղած երեսփոխաններն տեսայ որ երկու ձեռքով կը քուէարկէին ի նպաստ Ընկերութեան։ Օրինակի համար, Պ. Լըկէյ (որ այս օրերս որպէս խարդախ և խաբեբայ դատապարտեցաւ իբրեւ վարիչ յիշեալ հրանիւթոց ընկերութեան) բեմ կ'ելնէր ներբողներ հիւսելու Պ. Հանրի Մառէի նպաստաւոր տեղեկագրին վրայ, և կը խօսէր ֆրանսական անուան պատուոյն և Հանրապետութեան փրկութեան վրայ։ (Մեծ աղմուկ։) Պ. Թիրեառի դրամատունէն չէքերու գտնուելուն շնորհիւ հասկցայ թէ ի՛նչպէս (հանդուցեալ) Պառալ, երկրագործութեան նախարարն, 1888ին հակառակ, երկու տարի ետքը Բանամայի կողմն անցած էր։ 550,000 ֆր. ստացեր է, բայց մինակ իրեն համար չէր այս. զի ինք այնքան չէր արժեր, (Մեծ աղմուկ.) և կաշառառուներու խմբակի մը տնօրէնը նկատեցի զինք։

Փաստաբան Պուլէ.—Ի՞նչ գիտէք այն դիմումին վրայ զոր Ռէյնաք 1892 Նոյմ. 20ին ըրաւ Քօրն. Հէրցի քով, Ռուվիէի հետ մէկտեղ։

Ա.—Քօրն. Հէրց ըսաւ ինձ թէ այս երկու մարդիկ աղաբեկեալ կը թուէին երկուքն ալ, և իւրաքանչիւրը մէկ մէկ շահ ունէր գալ զինք տեսնելու։

Պ. ԺՈՐԺ ԹԻԷՊՕ

Այս անձ կը յուսայ իր գրչով ու լեզուով վերականգնել Բանաման։ Գաւառները պտըտած և հրապարակախօսութիւններ ըրած է Բանամայի Ընկերութիւնը վերակազմելու համար։ Կը պատմէ թէ ո՛չ ուրեք հասարակութիւնը նպաստաւոր է Բանամայի վարիչներուն դէմ բացուած դատին։ Մարսիլիոյ մէջ միայն կը հաւնին այս դատին։ Աւթոնի համար իր կարծիքն էր թէ կառավարութեան գործակալն է, և թէ գաղտնի վարկերը կը բաշխէ ասոր ու անոր՝ քաղաքական նպատակաւ։ Այն ատեն չէր գիտեր թէ այս կառավարական գաղտնի վարկերու համար ալ Բանամայի սնտուկէն դրամ կը հայթայթուէր։ (Մեծ աղմուկ։)

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

Գործակատար Պ. Սուլիկու գտնուած է։ Դատարան եկած է բողոքելու խորհրդարանական յանձնաժողովոյ անդամ Պ. Շանդակրէլի դէմ, որ նախորդ նստին մէջ ըսած էր թէ այս մարդ եկաւ կաշառել զիս։ «Երեք կէս միլիոն ֆր. չառաջարկեցի առ Պ. Շանդակրէլ՝ Պ. տը Լէսէբսի կողմէ։ Մեք այնքան բարեկամ մնացինք իրարու հետ որ վերջերս ինք (Պ. Շանդակրէլ) 4,000 ֆր. փոխ ուզեց ինձմէ։

Պ. Պուլլէ.—Պ. Սուլիկու 10,000 ֆր. չէ՞ առեր Պ. տը Լէսէբսէ։

Ս.— Այո՛, առի իբրեւ լրագրական հրատարակութեանց միջնորդ։ Մինչեւ իսկ կը կարծեմ թէ այս 10,000էն 2,000ը փոխ տուի Պ. Շանդակրէլի։ (Ընդհ. ծիծաղ։)

Շանդակրէլ.—Քննիչ յանձնաժողովոյն առջեւ, Պ. Սուլիկու կը բողոքէր թէ բան մը անգամ չառի Բանամայի Ընկերութենէն, և հիմա կը խոստովանի՞ 10,000 ֆր. առնելը։

Ս.—Բայց եթէ փորձած ըլլայի կաշառել զձեզ, միթէ ձեզ նման մարդ մը կուգա՞ր դրամ փոխ առնել ինձմէ։ Ահա՛ նամակ մը որով կ'իմացնէք ինձ թէ վճարման պատուիրագիր եկած է ձեզ, թէ վարձքի երկու եռամսեայ կը պարտիք, և նորէն դրամ կ'ուզէք ինձմէ։

Շանդ.—Իմ անունս չկայ Աւթոնի տետրակին վրայ, և ձեր անունը կայ։ Մարդու մը աղքատ ըլլալէն մի՛ հետեւցնէք թէ վարձկան մարդ է, ծախու է։ Ընդհակառակն, հարուստ ըլլալէն կրնայ հետեւցուիլ թէ կաշառեալ ըլլայ։ Երբ ինձ խօսեցաք, իմ երեսփոխանի թոշակս գրաւուած էր Երեսփ. Ժողովոյ մէջ։ Յոբի պէս աղքատ էի, բայց այն կաշառքի աղտոտութիւնը թողուցի ձեզ և ձեզպէսներուն։

Պ. Լաչօ.— Պ. Շ. տը Լէսէբս կը խոստովանի՞ թէ ընդունած է զՊ. Սուլիկու։

Լ.—Կարելի է։

Պ. Լաչօ.—Ասանկ խեղճ միջնո՞րդ մը հրատարակութեան։

Լ.—Մեր դուռ ամենուն առջեւ բաց էր։

ԵՂԵՐԱԿԱՆ ՄԱՍ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ ՏԻԿԻՆ ՔՈԹԻՒԻ

Այս կաշառք չընդունող երեսփոխանի միջադէպին վրայ ամէն մարդ բաւական խնդալէն ետեւ, ընդհանուր լռութիւն մը տիրեց՝ երբ բարապանը ծանոյց զՏիկին Քոթիւ։ Սա իբր 40 տարեկան կին մ'է, նուրբ գիծերով, նշանաւոր գեղով, բնիկ արեւելեան Սլաւ մը՝ ի Ֆրանսա կրթուած, ինքզինքին տէր, խօսքին տէր, որ բարձր և հնչուն ձայնիւ մը վկայութիւն կուտայ, հատիկ հատիկ և չեշտակի խօսելով։ Ի պատասխանի Պ. Շ. տը Լէսէբսի փաստաբանին հարցման, Տիկին Քոթիւ այս պատմութիւնն ըրաւ.

«Իմ ամուսինս 1892 Դեկտ. 20ին Վիեննայէ գալով անձնատուր եղաւ ոստիկանութեան։ 7—8 օր ետքն իր քարտուղար Պ. Պէռդուան իմացուց ինձ թէ Կոյնառ անուն մէկ եկած նախարարութեան մտահոգութեանց վրայ խօսած է իրեն։ Պ. Կոյնառ ըսեր է թէ Բանամայի գործն աղետալի երեւոյթ մը կ'առնու։ Նախարարութիւնը կ'ուզէ դատը գոցել։ Միջնորդ մը կը փնտռէ։ Մի քանի օր չանցած Պ. Կոյնառ եկաւ, հասկցնելով առ Պ. Պէռդուան թէ փնտռուած միջնորդն ես եմ։ Ամուսնոյս բանտարկեալ վիճակին մէջ, մերժելու իրաւունք չունէի։ Բայց ի՞նչ հիման վրայ կրնայինք համաձայնիլ։ Պ. Պէռդուան ինձ բերաւ զՊ. Կոյնառ։ Առաջին բառէն, Պ. Կոյնառ պայմաններն ըսաւ ինձ.

—Կաշառքի դատը պիտի դադրի, Ամբաստանեալ Ատենին արգելիչ վճռով, և Պարոնայք անմիջապէս ազատ պիտի արձակին, լսելու խոստմամբ։ Գալով թէ ի՛նչ կը պահանջուի ինձմէ, պաշտօնական անձ մը, դատական նախարար Պ. Պուռժուա պիտի ըսէ ինձ։ Ընդունեցի, բայց վախնալով որ թակարդի մէջ չիյնամ, և ուզելով նոյն ինքն զՊ. Պուռժուա տեսնել, գնեցի անոր լուսանկարը։ Պ. Կոյնառ կատարեալ վստահութեամբ կ'ըսէր ինձ թէ Պ. Պուռժուա և նախարարապետ Պ. Լուպէ համամիտ են լիովին։ Ապահովութեան համար ըսի որ ներքին գործոց նախարարութենէն մարդ թող գայ ուզէ զիս, ես ինքնիրենս չեմ երթար։ Պ. Կոյնառ ըսաւ թէ երրորդի մը տունէն պիտի հրաւիրեն զիս։ Իմ վաղեմի բարեկամներէս միայն՝ Պ. Կիյյէի տունը գացի յունուար 5ին։ Առջի օրը Պ. Կոյնառ ըսաւ թէ Պ. Պուռժուայի ներկայանալէն առաջ պիտի տեսակցիմ ընդհանուր ապահովութեան պետ Պ. Սուանուրիի հետ, որ պայմանադրութեան նախկին պայմանները պիտի որոշէ, եւ ներքին գործոց նախարարութեան մէջ պիտի ընդունի զիս։ Վախնալու բան չունէի։ Պզտիկ դռնէն ներս պիտի մտնէի։

«Պ. Կոյնառ եկաւ Պ. Կիյյէի տունն, և ինձ ներկայացուց զՊ. Նիքոլ, ոստիկանութեան յատուկ քոմիսէր ներքին գործոց նախարարութեան տրամադրութեան ներքեւ։ Վարը կառք մ'ունէի։ Հոն նստայ Պ. Նիքոլի հետ, և միասին հասանք ներքին գործոց նախարարութեան փոքրիկ դուռը, Սոսէ փողոցին վրայ, և ո՛չ թէ մեծ դուռը, Պովօ հրապարակին վրայ։ Քանի մը սանդուխններէ վեր ելնելով, Պ. Նիքոլ զիս սպասցուց սրահի մը մէջ, և քանի մը վայրկեան ետքը մտայ Պ. Սուանուրիի քով։ Ճանչցայ, զի կանխաւ ինձ նկարագրել տուեր էի անոր դէմքը։ (Մեծ աղմ։) Պ. Սուանուրի հարցուց թէ ե՞ս եմ Տիկին Քոթիւ։—Այո՛։—Պ. Նիքոլ ողջունեց և դուրս ելաւ։ Խօսակցութիւնը դժուարութեամբ սկսաւ։

—Տիկին, ինձ ըսին թէ փափաքեր էք տեսնել զիս։

—Ընդհակառակն, Պարոն. կարծեմ թէ ճիշդ հակառակն է։ (Մեծ աղմ։)

—Ուրեմն, ինձմէ խնդրելիք բան մը չունի՞ք։

—Ոչ, Պարոն։—Եւ դուրս ելնելու պէս ըրի։—Բայց չէ, տիկին, նստեցէք, ըսաւ փութկոտութեամբ։ Եւ կրկնեց Պ. Կոյնառի առաջարկները։ «Ա՛հ, Տիկին, մեծ դժբախտութիւն մը կայ այն ժամանակէն ի վեր։ Պ. Շարլ տը Լէսէբս խօսեցաւ, [illegible] աւելի խօսելու։ Պ. Պլոնտէն ձերբակալեցաւ։ Բայց, Տիկին, եզրակացուց Պ. Սուանուրի նեղուելով, եթէ վտանգաւոր թուղթեր ունիք, շօշափելի բան մը, բան մը զոր կարենամ նախարարին ցոյց տալ....։

—Ի՞նչ օգուտ ունի, Պարոն։ Մեր նախարարք քիչ կը տեւեն պաշտօնի վրայ։ Միոյն ըրածը միւսը կ'աւրէ։ Այդ մասին մեր անձնական փորձառութեամբ գիտենք։

—Վերջապէս, Տիկին, եթէ Աջակողմէն մէկը կայ, ո՛վ ոք ըլլայ, հոգ չէ, որ մաս ունեցած ըլլայ Բանամայի գործին մէջ, կը հասկնաք թէ նախարարութեան համար ո՛րչափ մեծ կարեւորութիւն կրնայ ունենալ։ Բան մը տուէք ինձ, գո՛նէ ընդօրինակութիւն մը, առ իս, Սուանուրի...։ Խօսքը մէջերնիս պիտի մնայ։

«Տեսակցութիւնը տեւեց ժամ մը և 40 վայրկեան։ Իմաստը շատ լաւ կը յիշեմ։ Ինչ որ չեմ կրնար նմանցնել, ձայնի շեշտերն, երանգներն են։ Պ. Սուանուրի կ'աշխատէր խօսեցնել զիս, առաջարկելով, առանց սակայն որոշ ըսելու, բայց զգացնել տալով, թէ ամուսինս պիտի արձակուի՝ Աջակողմեան միայն մէկ երեսփոխանի կամ ծերակուտականի անունը տալուս փոխարէն, ո՛րն ալ ըլլայ։ Այս էր խօսակցութեան էութիւնը։ (Խորունկ ապշութիւն ունկնդրաց մէջ։)

Պաշտպան.— Պ. Սուանուրի մարդու անուն տուա՞ւ։

Տիկին Քոթիւ.— Օ՛, ո՛ և իցէ անուն մը կը բաւէր իրեն։ Եւ միշտ կը կրկնէր՝ մեծամեծ շարժումներով. «Նա խա րա րու թիւն ը մեծ, մե՛ծ կա րեւ որ ու թիւն կուտայ ասոր։» Ի վերջոյ, ինձ առաջարկեց այս Պարոնայց (բանտարկելոց) հետ առանձին տեսակցիլ սենեկի մը մէջ ուր ո՛չ ոք պիտի լսէր զմեզ։ Կը կրկնէր թէ Պ. Շ. տը Լէսէբս չափէն աւելի խօսած էր, թէ հարկ անհրաժեշտ է որ երթամ տեսնեմ զինք՝ խրատ տալու համար։

—Կը յօժարիմ, ըսի, բայց ուրիշ կերպ չեմ կրնար երթալ Մազասի բանտը բայց եթէ իբրեւ ձեր բանբերը։—Պ. Սուանուրի արտօնութիւն խնդրեց ինձմէ՝ մեր խօսակցութիւնն առ Պ. Լուպէ հաղորդելու։—Հոգ չէ, ըսի։ Խնդրեց որ մեր խօսակցութիւնը գաղտնի պահեմ։ Երկուքնիս ալ շահը զայս կը պահանջէ, ըսաւ.—Օ՛, Պարոն, ըսի բարձրաձայն. գաղտնի պահել չեմ ուզեր, ծածկելու բան չունիմ։—Ինձ առաջնորդեց մինչեւ նախասենեակն ուր Պ. Նիքոլ ինձ կը սպասէր։ Մինչեւ իմ կառքս առաջնորդելով ինձ, Պ. Նիքոլ հարցուց թէ խօսակցութիւննիս յանգեցա՞ւ այնպիսի համաձայնութեան մը որուն ամէն ոք կը բաղձայ։ «Այս դատաստան մեծ սխալ մ'եղաւ, կրկնեց Պ. Նիքոլ, բայց այնքան յաճախ նախարարներու հետ գործ ու-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (96)

Է. ՌԻՇՊՈՒՐ ԵՒ Է. ԼԻՑԵՆ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ
ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՅ

Պ. Միշօ բարեւ տուաւ քաղաքավարութեամբ, բայց տեսակ մը խստութեամբ։ Սիտղա պատասխանեց գլխի խոնարհումով մը։ Ձեռքովը աթոռ մը ցուցուց այցելուին, ինքն ալ նստաւ բազմոցի մը վրայ և սպասեց։

—Տիկին, ըսաւ Պ. Միշօ, գիտէ՞ք ով եմ ես։

—Սա այցետոմսը կ'ըսէ ինձ, պարոն։

—Ես մինակ Պ. տը Ռօսթան կոմսին նոտարը չեմ. բարեկամն եմ իր ընտանիքին և տիկին կոմսուհիին, իր մայրը, որ կը պատուէ զիս իր վստահութեամբը։

—Անշուշտ արժանի էք ասոր, պարոն, բայց ինծի ի՛նչ կը վերաբերի այդ։

—Ձեր մօտ պաշտօն մը ունիմ կատարելու։

—Տիկին տը Ռօսթան կոմսուհիին կողմէ՞, ըսաւ Սիտղա առանց իր զարմանքը ծածկել ջանալու։

—Այո, տիկին։

—Խօսեցէք ուրեմն, պարոն, մտիկ կ'ընեմ։

—Շատ փափուկ, շատ դժուար է, ըսաւ նոտարը յանկամս ոգեւորուած. տեսնելով զձեզ այսքան մանկամարդ, այսքան գեղեցիկ, այսքան հրապուրիչ...

—Չեմ կարծեր որ, պարոն, պատասխանեց Սիտղա ժպտելով, տիկին կոմսուհին պաշտօն յանձնած ըլլայ ձեզ գովասանքներ ընելու։

—Գովասա՞նք կ'անուանէք դուք ասիկա, տիկին. բայց ճշմարտութիւններ են, արեւին պէս փայլուն ճշմարտութիւններ։

—Զգուշացէք, պարոն նոտար. եթէ երբեմն թոյլ կուտամ Պ. տը Ռօսթան կոմսին բարեկամներուն որ կնամեծարական խօսքեր ընեն ինձ, իր ներկայութեանն է ... բայց իրողութեան գանք, քանի որ իբր դեսպան կուգաք։

—Իբր դեսպան որ պիտի կատարէ բանակցութիւններ...

—Դիւանագիտակա՞ն։

—Եւ... դրամական։

Պ. Միշօ տագնապ մը զգաց։ Ձայնը կը կորսնցնէր իր զօրութիւնը։ Իբր թէ վախնար մանկամարդ կնոջ աչքերուն փայլէն, փոխանակ անոր վրայ յառելու, իր ակնարկը անդադար կը յածէր աստին անդին։

Սիտղա նշմարեց այս փոփոխումը և ի սկզբան վերագրեց զայն դժուարութեան որով նոտարը չէր կրնար բացէ ի բաց յայտնել իր միտքը։

—Շատ տագնապած կ'երեւիք, պարոն նոտար, ըսաւ Սիտղա քիչ մը զառնութեամբ. պէ՞տք կայ որ օգնեմ ձեզ։

—Տիկին... թոթովեց նոտարը։

—Ուրեմն չա՞տ ծանր բան է։

—Շատ ծանր, մրմռաց, կարծես ինքնիրեն խօսելով։

—Լաւ ուրեմն, պարոն, պիտի ջանամ աւելի դիւրացնել ձեր գործը։ Տիկին տը Ռօսթան կոմսուհին ընտրելագոյն քրիստոնեայ կինն է։ Իր բարութեան, ողորմածութեան, առաքինութեան համբաւը ծանօթ է ինձ։ Ամէն բերան կը գովէ զայն, իր անունն ամէն սիրտերու մէջ է։ Ամէն մարդ ուրախ կ'ըլլայ անոր փափագները կատարելու՝ ի՛նչ ալ ըլլան։ Որովհետեւ հաւաստած են զիս թէ տիկին տը Ռօսթան կոմսուհին արդար բաներ միայն կը խնդրէ, շատ պատուած պիտի համարիմ ինքզինքս ամենուն պէս ընելով։ Խօսեցէք ուրեմն, պարոն. տիկին տը Ռօսթան կոմսուհին ի՞նչ կը խնդրէ իր անարժան աղախինէն։

Խօսած պահուն ոտքի ելած էր Սիտղա։ Աջ ձեռքը շըմինէին մարմարին կրթնցուցած, դէմքը փոփոխալիր, հասակը թեթեւակի կքած, աչուըները շողարձակ, սքանչացումի աղաղակ մը պիտի կորզէր քանդակագործէ մը կամ նկարիչէ մը։

Նոտարը տեսակ մը ամփոփումով մտիկ դրած էր։ Այս ներդաշնակ, չեշտաւոր ձայն երաժշտութեան մը ազդեցութիւնը կ'ընէր իր վրայ և հմայքի տակ կը պահէր զինքը։ Սիրտ ըրաւ աչուըները վերցնելու իր խօսակցուհիին վրայ, որուն շողշողուն դէմքը կարծես կը կրէր իր արտայայտած զգացումներուն ցոլքը։ Նոտարը շլացաւ։

Այս պահուս, Սիտղայի ակնարկը հանդիպեցաւ նոտարին ակնարկին և յոտից ցգլուխ սարսռաց։

Գուշակած էր Պ. Միշոյի սրտէն անցածը։ Այս յայտնութիւն սաստիկ նեղացուց զինքն ու սկսաւ կասկածիլ։

—Կը սպասեմ, պարոն, յարեց Սիտղա, կը սպասեմ որ հաճիք ձեր միտքն յայտնել ինձ։ Ի՞նչ կուզէք ինէ։

—Ե՞ս, ոչինչ, տիկին։ Պատիւ ունեցայ ձեզ ըսելու թէ կուգայի...

—Տիկին տը Ռօսթան կոմսուհիին կողմէ, հասկցայ։ Լա՛ւ ուրեմն, տիկին տը Ռօսթան կոմսուհին ի՞նչ կուզէ ինէ։

—Տիկին կոմսուհին շատ օրինաւոր բան մը կը խնդրէ ձենէ, տիկին, պատասխանեց Պ. Միշօ, որ իր պարտականութեան զգացումը վերստացած էր։

—Համոզուած եմ այդպէս ըլլալուն, պարոն, բայց խնդիրն ի՞նչ բանի վրայ է։

—Պ. տը Ռօսթան կոմսին վրայ։

—Ի՞նչ, ըսաւ մանկամարդ կինը զարմացում կեղծելով, իր որդւոյն մասի՞ն է որ տիկին տը Ռօսթան կոմսուհին պատիւ կ'ընէ ինձմով զբաղելու։

—Արժանի էք, տիկին. դուք հասարակ կին մը չէք և...

—Նորէն գովասանք կ'ընէք, պարոն դեսպան, ընդմիջեց Սիտղա հեգնական շեշտով մը. և ընդհակառակը, չենք խօսիր ձեր այցելութեան առարկային վրայ։

—Լաւ ուրեմն, տիկին, կուզամ ձեզ ըսել թէ տիկին կոմսուհին կուզէ ամուսնացնել իր զաւակը։

Եղական ժպիտ մը երեւցաւ մանկամարդ կնոջ շրթներուն վրայ։

—Տիկին կոմսուհին դժուար գործի մը կը ձեռնարկէ, ըսաւ Սիտղա գլուխն օրօրելով, կանխաւ գիտեմ թէ Պ. տը Ռօսթան չպիտի փութայ հնազանդելու իր տիկին մօր հրամաններուն։ Բայց պէտք է խոստովանիմ ձեզ, պարոն, որ չեմ հասկնար թէ ինչո՞ւ տիկին տը Ռօսթան պէտք կը համարէ ինձ հաղորդել իր դիտաւորութիւնը։

—Պարագան ծանր է, տիկին. խնդիրը Պ. կոմսին ապագային վրայ է, եւ տիկին կոմսուհին մտածեց...

—Թէ յօժարակամ պիտի հաւանիմ թողուլ իր զաւակը. ճիշդ այս չէ՞, պարոն։

—Այո, տիկին։

—Տիկին կոմսուհին, և դուք ալ, պարոն, որ իր խորհրդակիցն էք, կանխատեսելու էիք այն պարագան թէ կրնայի մերժել։

—Արդարեւ, տիկին, պատասխանեց նոտարը ձախողութեամբ։

Սիտղա յօնքերը պռստեց։

—Լաւ ուրեմն, պարոն դեսպան, յարեց Սիտղա կծու ձայնով, չեմ բաժնուիր Կասթոնէն, չե՛մ ուզեր որ ամուսնանայ։

—Կը սիրէ զայն, մտածեց նոտարը, որ դժնդակ յուզում մը զգաց։

—Ա՛հ, կը խնդրեն ինէ որ թողում Կասթոնը, յարեց Սիտղա քանի մը քայլ առնելով սրահին մէջ, եւ, ասոր համար, տիկին կոմսուհին պարզապէս իր նոտարը կը ղրկէ ինձ. կը կարծուի թէ այսչափը կը բաւէ... ինծի պէս կին մը այնքան ոչի՛նչ բան է։ Լաւ ուրեմն, ոչ, չպիտի առնէք զայն ձեռքէս. Ռօսթան կոմսը ինձ կը պատկանի, պիտի պաշտպանեմ իմ ստացուածքս։

—Ուրեմն չա՞տ կը սիրէք զայն, հարցուց նոտարը։

Սիտղա եկաւ կեցաւ անոր առջեւը, ակնարկը բոցարձակ։

—Այո, այո, կը սիրեմ զայն, պատասխանեց։ Բայց իր ակնարկին եւ իր ձայնին արտայայտութիւնը կը հերքէին իր խօսքերը։

—Պարոն, յարեց Սիտղա, պատասխանս առէք. եթէ ուրիշ բան չունիք ինձ ըսելու, ես ա՛լ խօսք մը չունիմ։

—Կը մոռնաք, տիկին, թէ դեսպան մըն եմ ես։

—Լաւ, յետոյ։

—Երբ դեսպան մը պաշտօն ունի բան մը խնդրելու, հազուադէպ է որ փոխարէն բան մըն ալ չընծայէ։

Սիտղա հասկցաւ։ Դէմքը ծածկուեցաւ յեղակարծ կարմրութեամբ մը։

—Ստա՞կ առաջարկել կուզաք ինձ, ըսաւ խորունկ ձայնով։

Վարպետ Միշօ զգաց որ վայրկեանն եկած էր վճռական յարձակումն ընելու։

—Ո՞րչափ կուզէք, հարցուց։

Այս բառերը եթէ առջի օրն արտասանուէին, աներկբայապէս զայրոյթի պոռթկում մը յառաջ պիտի բերէին։ Բայց Սիտղա հանդարտ մնաց. շիշ մը առաւ կահի մը վրայէ, թրջեց իր թաշկինակը, ճակտին քսեց զայն, քանի մը քայլ առաւ, յետոյ նոտարին դառնալով, գրեթէ հանդարտ ձայնով ըսաւ.

—Պարոն, նախատեցի՛ք զիս, նախատեցիք զիս իմ տանս մէջ. կրնայի սպասաւորներուս ձեռքով վռնտել զձեզ... բայց այն տարօրինակ կացութեան մէջ ուր իմ կամքովս ինկայ, իրաւունք չունիմ բարկանալու։ Այո, մայրը թերեւս իրաւունք ունի գնելու այն որուն կը վճարէ իր որդին...։

(Շարունակելի)

նեցանք որ անկարելի եղաւ խօսք հասցնել անոնց։»

«Հետեւեալ օրն որ կիրակի էր, Պատարագի գացեր էի, երբ Պ. Նիքոլ եկաւ ղիս հարցուց։ Ինձ ներկայեց բանտարկելոց հետ խօսակցելու երբեք արտօնագիր, բայց թողուած, այնպէս որ երբ և ուզեմ կարենամ բանտ երթալ, և մարդ տեսնել։ — Ըսէք Մազասի բանտապետին որ ինքղինք ձեր տրամադրութեան ներքեւ դնէ բոլորովին։ Կրնաք բանտարկեալները տեսնել երբ ես ուզէք։ — Արտօնագիրն ետ տուի առ Պ. Նիքոլ, ըսելով թէ պէտք չունիմ։

Ընդհ. Դատախազ. — Տիկին, եթէ ձեր պատմած իրողութիւնք ստոյգ են, Պ. Սուանուրիի ընթացքն եղեռնական է։ Կը պահանջեմ որ Պ. Պ. Սուանուրի, Նիքոլ, Կոլիառ և Կիյէ կանչուին անմիջապէս ու յաւուրն։

Հեռաձայնով հրաման կը ղրկուի Ներքին գործոց պաշտօնարանն որ Սուանուրի և Նիքոլ շուտով գան Եղեռնադատ ատեանը։ Պ. Բոժիւի քարտուղար Պ. Պեժօանն կը հաստատէ Տիկին Բոժիւի վկայութիւնը։ Պ. Կոլիառ, որ ժամանակաւ Պրուսէլ և Լոնտոն ղրկուած էր Չօր. Պուլանժէի վրայ հսկելու, ըսեր է այս քարտուղարին թէ կ'ուզէ տեսնել զՏիկին Բոժիւ՝ առաջարկելու համար որ եթէ Պ. Շ. տը Լէսէբս և Պ. Բոժիւ ամեն դաղտնիք երեւան չհանեն, դատարանի առջեւ չպիտի հանուին և Ամբաստանիչ Ատեանէն պիտի արձակուին։

ՄԻՋՆԱՐԱՐ

Մինչեւ որ Պ. Սուանուրի դատարան գայ, Ատեանը նորէն կը լսէ Ալթոնի մասին զՊ. Պ. Անտրիեօ և Տէշան։

Փաստաբան Լակաս. — Ասանկ չէ՞ թուիր Պ. Անտրիէօի թէ բարերար ոգի մը կը պաշտպանէ զԱլթոն և ոստիկանութեան հետապնդումներն ի դերեւ կը հանէ միշտ։

Անտրիէօ. — Ինձ ևս դժուարահաւատալի կը թուի որ ֆրանսական ոստիկանութիւնը, զոր վարելու պատիւն ունեցած եմ, և որոյ կարողութիւնն և եռանդը քաջ գիտեմ, չի կրնար կոր բռնել Ալթոն, մանաւանդ որ այս մարդ այնքան թղթակիցներ ունի ի Փարիզ։ Համոզուած եմ թէ ոստիկանութեան քով կայ հակառակ մարմին մը, և առ Պ. Կոռոն տրուած հրամանը միեւնոյն ժամանակ կը հաղորդուին փախստականին ալ։ (Մեծ շարժում։)

Պ. Անտրիեօ չուզեց յայտնել Բորն. Հերցէ ընդունած 26 անուններու ցուցակին վրայ գտնուող այն մէկ անունը զոր քերած էր։ Կրկնեց թէ պատուոյ խօսք տուած է այս մէկ անունն երեւան չհանելու, և թէ իր պատուոյ խօսքը պահելով, նաեւ «հայրենասիրական պարտաւորութիւն մը» կը կատարէ։

Պ. Ալլէն Թառժէ, 1885ին Ներքին գործոց նախարար, պատմեց թէ Բանամայի Ընկերութիւնն երեք տարի շարունակ թախանձեց կառավարութեան՝ պարգեւաւոր փոխառութեան արտօնութիւն ստանալու համար, բայց ինք միշտ մերժեց։ Այն ատեն Պ. Ֆէրտ. տը Լէսէբս իրեն սպառնացաւ. — «Ուշադրութիւն ըրէք. ընտրութիւնք հեռի չեն. Նախարարութիւնն իր կողմ չունի լրագրութիւնն. եթէ մերժէք պարգեւաւոր փոխառութեան ծրագիրն, ամեն լրագիրք իմ տրամադրութեանս ներքեւ են, և իմ ետեւ ունիմ 300,000 բաժնետեարք և պահանջատեարք Բանամայի։» Բայց ո՛չ Պ. Պրիսոն (Նախարարապետ) ո՛չ ես չհաւանեցանք, և հիմակ ալ կը կրկնեմ թէ չէինք կրնար Տէրութեան ստորագրութիւնը տալ՝ միլիառ մը փր. հայթայթելու համար այնպիսի Ընկերութեան մը որոյ վարկն սպառած էր հասարակութեան քով։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՔ

Այս պահուս հեւ ի հեւ դատարան եկան հասան Պ. Սուանուրի և Պ. Նիքոլ։ Աննկարագրելի էր ունկնդրաց հետաքրքրութիւնն, երբ Տիկին Բոժիւ դէմառդէմ բերուեցաւ ոստիկանութեան այս երկու ճարպիկ պաշտօնատարներուն հետ, զորս չարաչար ամբաստանած էր։ Վաղուան թուով ամբողջ կը հրատարակենք այս պաշտօնատարներուն ըրած պատմութիւնն, և Տիկին Բոժիւի հետ անոնց ընդհարումը դատարանին առջեւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առաւօտ Մայր եկեղեցւոյ մէջ քարոզ խօսեցաւ յատկապէս կանանց համար։ Քարոզին նիւթն էր «կրօնասիրութիւն և աղօթասիրութիւն»։

Ցառաջիկայ հինգշաբթի առաւօտ ալ Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրը պիտի քարոզէ։

Ուսումնական Խորհրդոյ շաբաթական նիստը տեղի ունեցաւ չորեքշաբթի օր, ի Ղալաթիա, ատենապետութեամբ Պերպերեան Ռեթէոս էֆէնտիի։

Խորհուրդն իր սոյն նստի մէջ, բաց ի իր օրակարգին վրայ գտնուած մի քանի կրթական խնդիրներէ, վերստին զբաղեցաւ Մայրաքաղաքիս և Գաւառաց ազգային վարժարանաց մէջ գործածելի դասագրեանց ցանկի պատրաստութեամբ։

Շամախիէն կը գրեն Թիֆլիզի Թերթերուն՝ թէ տպարանատէր Սիմէոն Տէր Յովհաննիսեան իր ծննդավայր Հնդար գիւղին մէջ եկեղեցի մը կը կառուցանէ իր անձնական ծախքով։

Նոյն գաւառի Մատրասա գիւղին մէջ յունուար 25ին տասնամեայ հայ աղջիկ մը պակսեր են։ Այս ապօրէն դէպքին առթիւ, Շամախիոյ պրոկուրորը բացատրութիւն պահանջեր է Կոնսիստորիայէն, որ հետեւաբար քննութիւն հրամայեր է։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թատերական գործերու հետաքրքրուողները գոհունակութեամբ պիտի իմանան անշուշտ, թէ Տիրան էֆ. Փափազեանի հարթած ճամբան իր առաջին հետեւողը կունենայ յանձին Ռոմանոս էֆ. Սէթէֆճեանի, որուն հայերէն մէկ նոր թատերախաղը, Գերեզմանէն դարձող աղջիկ պիտի ներկայացուի ի մօտոյ, Ֆասուլեաճեան խումբին կողմէ։

Ֆասուլեաճեան խումբը վաղը գիշեր Մաքրիգիւղի Թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ Մոլիէրի Երեւակայական հիւանդը որ յուսալի է թէ նոյն համակիր ընդունելութիւնը գտնէ անդ, ինչ որ գտաւ արդէն ի Գատըգիւղ և ի Բերա։

* * *

Թիֆլիզի թերթերէն քաղուած՝

Ախալքալաքում ամսիս 2-ին թատրոնասէրները ներկայացրին Դ. Սունդուկեանցի Էլի մէկ զոհ, որ կրկնվեց այնուհետեւ ամսիս 5-ին։ Առաջին ներկայացումից ստացել է 30 ռ. զուտ արդիւնք, որ յատկացուած է ծխական դպրոցի օգտին։

— Պ. Պետրոսեանը հայոց միջակական խմբի մի քանի դերասանների հետ մտադիր է ուղեւորուելու Բաթում և այնտեղ մեծ պասին մի շարք ներկայացումներ տալու։ Իսկ Պ. Աբելեանը, ինչպէս լսում ենք, այդ ժամանակ ներկայացնելու է Բագւում։

— Յունուարի 30-ին Աշտարխանում ձմեռային թատրոնում, տեղի ունեցաւ հայերէն ներկայացում, որ կազմել էր Կանանց Ընկերութեան նախագահ տիկին Էլզարբեանցը, իսկ կառավարում էր ռուսաց խմբին մասնակցող դերասան Պետրոսեանը։ Խաղացին Փառնակէսի Գրուշեւսկի Երեւկոյի «20,000»-ը և Սունդուկեանի Գիշերուայ սաբրը խէր է կոմեդիան։ Նոյնպէս տուեց նուագաերգեցիկ համերգ։ Ներկայացումը յաջող անցաւ շնորհիւ Պ. Պետրոսեանի ջանքերին որ հինգ փորձով կարողացաւ մի ներկայացում գլուխ բերել։ Պարոնին խումբը մի ոսկեայ շղթայ ընծայեց։

Լսւում է, որ տիկին Էլզարբեանը կամենում է մի միջակական թատերասէրների խումբ կազմել տարեկան մի քանի ներկայացումներ տալու համար։

— Մոսկուայից գրում են. «Անցեալ դեկտեմբերին տեղի ունեցած Թատերական երեկոյթից, ծախքը հանած, մնացել է աւելի քան 1500 ր. զուտ արդիւնք։

«Նորերս աստեղի մի քանի հայ օրիորդներ և ուսանողներ ռուսերէն լեզուով բաւական աջող մի ներկայացում տուին, ինչպէս ասում են Ռ. Պատկանեանի ընտանիքի օգտին։»

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Մասիսի վաղուան թիւը կը պարունակէ ԺԻՒԼ ՍԻՄՈՆԻ պատկերը։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՕՐ. ՕՏԵԱՆԷՆ ԵՏՔԸ ՄԱՏՄԱԶԷԼ ԱՆԹՈՒԱՆԷԹ [Խմբագրական] ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊ
ՄԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ [Իմ դպրոցական կեանքէն] Կ. Ս. ԽԻԹԻԿԵԱՆ
ՄԵՐ ՊԱՏԿԵՐԸ (Ժիւլ Սիմոն) Խ. Ց. ՊԻՐՊԻՐԵԱՆ
ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ ԵՂԻՇ. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
ՆՇԱՆԱԹԵՐ [Բերթուած] ՄԿՐՏԻՉ Ս. ԱԼԻՄԵԱՆ
ԻՄ ԱՆՄԵՂ ՀՊԱՐՏՆԵՐՍ ՌՈՍՏԱՆԻԿ
ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հրատարակուեցաւ ՊԱՏԿԵՐ ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ գործոյն Բ. հատորի Ա. մասն հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Լեզուագիտական խրատ մը, (Հայր Գաբրիէլ Մէնէվիշեան). Հիւանդին մրմունջը [Խորէն Արքեպիսկոպոս]. Աղքատ հիւանդներ, [Տոմ. Վահրամ Թորգոմեան]. Ճամբորդը, (Եփիմէ Աւետիսեան). Դաշտին վրայ եւ թէ ի՞նչ են արտասուք, [Եղիազար Տէվլէթեան]. Գիւղական կեանք, [Սիմոն Դաւթամաճեան]. Քմահաճոյքներ, [Մ. Շամտանճեան]. Մեր երգեր եւ կեանքը բեռ մը չէ, (Սմբատ Դաւթեան). Վ. Հիւկօ, [Գ. Ս. Օտեան]. Տաղը, (Տօքթ. Գ. Սեւեան). Ս. Երուսաղէմ, [Տրդատ Վր. Պալեան]։

Գինը զեղչուած է եւ կը ծախուի տեւոյը հարիւր փարայի։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Պէնկազիի կառավարիչ անուանեցաւ տեղւոյն հրամանատար Թահիր փաշա, որուն Ֆէրիգութեան աստիճան տրուեցաւ։

Ներքին գործոց նախարարութեան Մէքթուպճի անուանեցաւ նոյն նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին առաջին քարտուղար Հիլմի պէյ, և իրեն յաջորդեց օգնականը՝ Մէճիտ էֆէնտի։

Ադրիանուպոլսոյ նահանգին Մէքթուպճի անուանեցաւ նոյն նահանգին թղթակցութեանց դիւանին դեր-անօրէն Բեսզիմ էֆէնտի։

Պոլսոյ վերաքննիչ ատենի առեւտրական ճիւղին օգնական անդամ անուանեցաւ նոյն դատարանին առաջին քարտուղար Շէվքի էֆէնտի, պահելով հանդերձ իր պաշտօնը։

Պոլսոյ կլիմներու վարչութեան անօրէն անուանեցաւ Կարնոյ կրթական նախորդ հաշուակալ Ահմէտ Սըրրի էֆէնտի, որուն Սանճէքի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ։

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ հանրային պարտուց վարչութեան խորհրդական Հիւսէյին Հիլմի էֆէնտիի։

Սանճէքի երկրորդ աստիճան՝ Տրապիզոնի հանրային պարտուց վարչութեան տնօրէն Շէվքի էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ Պոլսոյ վերաքննիչ ատենի առեւտրական ճիւղին օգնական անդամ Սէյտ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Գաստամոնիի նախկին Տէֆթէրտար Ջէքեա էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ հանրային պարտուց վարչութեան ընդհանուր արկղակալ Պ. Բասքալի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Թէնպէքիի Րէժիին ընդհանուր տնօրէն Պ. տը Ջօկէպի կնոջ։

Լիագաթի ոսկի շքադրամ՝ հանրային պարտուց վարչութեան պատուիրակ Մուրատ պէյի։

Լիագաթի արծաթ շքադրամ՝ նոյն վարչութեան հաշուեքննիչ դիւանի տնօրէն Պ. Մէրիի։

ԻՆԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Սպարապետն և Ներքին գործոց, Ելմտական ու Ոստիկանութեան Վսեմ. Նախարարք երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Ելմտական Վսեմ. Նախարարն, իր հետն ունենալով Մալիյէի ընդհանուր հաշուակալն, երէկ Բ. Դուռը գնաց և ելմտական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

— Աւստրիական, ամերիկեան և ռուսական դեսպանք երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Խորհրդականին հետ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ. — Սառտէն կ'իմանայ թէ Թուրքիոյ մէջ գտնուած բոլոր ընկերութիւնք պիտի աջակցին Կ. Պոլսոյ Արուեստահանդէսի հաստատման և շինութեան ծախուցը։

ԱՆՏԱՌԱՑ, հանքաց և երկրագործութեան նախարար Սէլիմ Մելհամէ էֆէնտի նկատելով որ անտառաց և հանքաց բոլոր վարչութիւնները բարեկարգութեան պէտք ունին, բազմաթիւ հրահանգներ ղրկած է ձեռնհաս պաշտօնէից՝ սահմանելով անոնց կողմէ յետ այսորիկ կատարելի գործառնութիւնները։

— Ն. Վսեմութիւն հրամայած է նաեւ որ անտառաց և հանքաց պաշտօնեաներէն մայրաքաղաքս գտնուողներն առաջին առթիւ իրենց պաշտօնատեղիներն ուղեւորին։

ԱՅԳԻՆԵՐ. — Պաշտօնական ազդ մը ծանուցած էր թէ նախապէս որոշեալ սահմաններու մէջ այգի ունեցող ամեն անոնք որք կ'ուզեն իրենց այգիները վերանորոգել ամերիկեան որթատունկերով և կամ նորէն այգիներ հաստատել, կրնան մինչեւ մարտ 1 դիմել անտառաց, հանքաց և երկրագործութեան նախարարութեան և կամ Գարթալի գայմագամութեան։ Արդ, պաշտօնական երկրորդ ազդ մը կը ծանուցանէ թէ յ'Երենքէօյ գտնուած տնկարանին մէջ յատուկ յանձնաժողով մը մարտ 6 ի շաբաթ և մարտ 7 ի կիրակի օրերը պիտի ձեռնարկէ ամերիկեան որթատունկերու բաշխման. հետեւաբար նախապէս դիմում ըրող անձինք պարտին անձամբ ներկայանալ և կամ իրենց կողմէ յատուկ գրութեամբ մարդ մը ղրկել։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Քարբերդի կուսակալը մարտ 3 թուականաւ հեռագրած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Ներքին գործոց նախարարութեան՝ թէ մարտ 2ի գիշերը ժամ 4ին ի Մալաթիա երկու անգամ երկրաշարժի սաստիկ ցնցմունք զգացուեր են։ Առաւօտեան դէմ ալ թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է։ Ագչէ Տաղի մէջ երեք անգամ երկրաշարժի թեթեւ ցնցմունք զգացուեր են, ինչպէս նաեւ նահանգին կեդրոնին մէջ։

— Երկրաշարժին պատճառաւ Մալաթիոյ կառավարական պաշտօնատան շէնքը վնասուած ըլլալով, դատական պաշտօնեայք զօրանոցը փոխադրուեր են։

Բանտն ևս վնասուած ըլլալով, Դատական Նախարարութեան հրամանաւ՝ բանտարկեալք Քարբերդի կեդրոնական բանտը պիտի փոխադրուին։ Այս վերջին բանտին մէջ բանտարկելոց թիւն աւելցած ըլլալով, հինգ տարիէն աւելի վերջնապէս շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուածներն Արղընի պիտի փոխադրուին։

— Բալուէն հինգ հազար ղրուշ դրամ և հազար օխա ձաւար ղրկուած է ի նպաստ Մալաթիոյ արկածելոց։

— Երէկ Գուշ Ատայի և Սէօքէի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցմունք զգացուեր են։

Անցեալ կիրակի օր Իզնիկի և չորեքշաբթի գիշերն ալ Սկիւպի մէջ երկրաշարժի ցնցմունք զգացուեր են։

ԿԱԹՈԼԻԿ եպիսկոպոսաց համաժողով մը տեղի պիտի ունենայ ի մօտոյ Երուսաղէմի մէջ, Տ. Լանժէնիէօ կարտինալ-արքեպիսկոպոսին նախագահութեամբ։ Այս ժողովոյն ներկայ պիտի գտնուի նաև Տ. Ազարեան Պատրիարքը։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ հիւպատոսարանի դատարանը տասնամեայ բանտարկութեան դատապարտեր է մայրաքաղաքիս մեծ վաճառատան մը մէկ պաշտօնեայն որ 13,000 ֆրանքի գումար մը իւրացուցած էր։

Պ. ՊԷՐԺԷ, Հանրային Պարտուց վարչական խորհրդոյ նոր նախագահը, նախընթաց օր իր քով հրաւիրելով այդ վարչութեան բոլոր դիւանապետներն ու գլխաւոր պաշտօնեաները, բարեացակամ զգացմամբ լի բանախօսութիւն մը արտասանեց, որուն պատասխանեց հաշուեքննիչ դիւանին տնօրէն Պ. Մէրի։

ՐԷԺԻԻ դէտերը չորեքշաբթի գիշեր Ֆէնէր Պահճէի մօտ ծխախոտի երեք մաքսանենգներ ձերբակալեցին։ Գրաւուած ծխախոտներն ութ հարիւր քիլոյի չափ են։

ՓԱՇԱ ՊԱՂՉԷի մէջ կայս. անձնական Գանձուն նախարարութեան կողմէ կառուցեալ սքարմաչէի գործարանին համար որ ցարդ բացուած չէ, խնդրարկու մը ներկայացած է, զայն բանեցնելու համար։ Այս առթիւ առողջապահական վարչութեան կարծիքն հարցուած է թէ մոմերու պատրաստութիւնն առողջապահական տեսակէտով ո՛ և է արգելիչ պատճառ ունի՞։ Նոյն վարչութեան կողմէ պաշտօնեայ մը այսօր Փաշա Պաղչէ պիտի երթայ տեղւոյն վրայ քննութիւն մը կատարելով տեղեկագիր մը պատրաստելու համար։

ՓԱԽՈՒՍՏ. — Թօբէգ կը պատմէ թէ դըրամանենգութեան համար ամբաստանեալ հինգ վեց մարդեր երէկ կառքով Դատական պաշտօնատունը տարուած էին եղեռնադատ ատենին առջեւ դատուելու համար, սակայն կառքէն հանուելու ատենին, անոնցմէ մին փախեր է։ Դատն ուրիշ օրուան յետաձգուեր եւ ոստիկանք խուզարկութեանց ձեռնարկած են այդ չարագործը գտնելու համար։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը գրեն թէ Րէժիի վարչութեան տեղւոյն ճիւղին հասոյթն անցեալ 1308 տարւոյն մէջ 15000 ոսկի աւելի եղած է բաղդատմամբ նախորդ տարւոյն։

ՌՕՏՈՍԹՕԷՆ վերջերս 14000 պարկ սոխ ղրկուած է յԱնգլիա և 4000 պարկ ալ ի Գերմանիա։ Անգլիական շոգենաւ մը հինգ օրէ ի վեր ցորեն և վարսակ կ'առնու Անգլիա փոխադրելու համար։

ՍԻՐՔԷՃԻի մաքսատան 1308 տարւոյ հասոյթը 30,000 ոսկի եղած է, նախորդ տարուան հասոյթէն 7000 ոսկւոյ առաւելութեամբ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԷՆ կը հեռագրեն թէ ձիւնին առատութենէն՝ Մագէրտի և Բախի միջատեղ գտնուած հեռագրական գերաններն ձիւնի կոյտերուն ներքեւ մնացած ըլլալով, հարկ եղածը փութով ի գործ կը դրուի մաքրելու համար։

ՖԷՐԻԹ ԷՏԻՊ փաշա, որ Ադրիանուպոլսոյ նահանգին մէջ աւազակներ հալածելու պաշտօն ունի, կայս. պատուակալ թիկնապահաց կարգը դասուած է։

ԱՂԲԻՒՐ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, աղբիւր մը պիտի կառուցուի ի Բէզազըթխանէ կայս. ապաստանին առջեւ։

ԵՐԶՆԿԱՅԻ կառավարիչ Նամըգ պէյ իւր պաշտօնատեղին ժամանելով գործի ձեռնարկած է։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓԱՆՑ ընկերութեան բաժնետեարց ընդհանուր ժողովն ի նիստ հրաւիրուած է ամսոյս 10/22ին։

ՋՕՐԱՎԱՐ Սավա Կրուիչ, մայրաքաղաքիս սերպիական դեսպանը, Մորավայի և Սէմէնտրիայի նահանգներէն միանգամայն երեսփոխան ընտրուած ըլլալով, մօտօրէն պիտի մեկնի՝ ներկայ գտնուելու համար Սքուբչինայի բացման որ տեղի կ'ունենայ զատկուան շաբթուն։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ. — Երէկ առաւօտ ժամ 11½ին Եէնիգաբուի երկաթուղւոյ կայարանին մօտ ոստիկանաց շրջուն պահակները մարդու դիակ մը տեսան, որ հատու գործիով մը կուրծքէն վիրաւորուած և այնպէս սպաննուած էր։ Յետ քննութեան հաստատուեցաւ թէ սպանեալն է վախճանեալ Պէհճէդ փաշայի որդի Ճէմիլ պէյ անուն երեսուն տարեկան երիտասարդ մը։ Ոստիկանք խուզարկութիւններ կատարելով իբրեւ կասկածելի ձերբակալեցին Պէհճէտտին անուն վաղեմի չարագործ մը, որուն ձեռքին վրայ թեթեւ վէրք մը կար, և Հաֆըզ Ահմէտ ու Խաչիկ անուն ուրիշ երկու անձեր, որք հարցաքննութեան ենթարկուեցան։ Կըսուի թէ Պէհճէտտինի և Ճէմիլ պէյի միջեւ թշնամութիւն մը կայ եղեր և այդ պատճառաւ կատարուեր է սպանութիւնը։

— Առջի գիշերը Միխալ անուն մարդ մը Եէնիգաբուի երկաթուղւոյ ճամբէն անցնելու պահուն, երեք անծանօթ չարագործներ վրան յարձակեցան և դրամն յափշտակելէ ու դաշոյնի հարուածով աջ թեւը թեթեւ կերպիւ վիրաւորելէ յետոյ փախան։ Ոստիկանք իմանալով խուզարկութեանց ձեռնարկեցին այդ չարագործները ձերբակալելու համար. իսկ վիրաւորեալն հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

— Կէօզ Սուի ջրամբարներուն մէջ աշխատող գործաւոր մը սայլով հող փոխադրած պահուն, սայլը գլորեցաւ և գործաւորը տակը մնալով աջ ոտքը կոտրեցաւ։ Վիրաւորեալն անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

— Ի Մեծ Կղզի Վասիլ անուն ձկնորս մը, երէկ, գինով վիճակի մէջ տեղւոյն նաւամատոյցին վրայ պտտած պահուն ծովն ինկաւ և մազ մնաց որ խեղդուէր, սակայն հոն գտնուողները օգնութեան փութալով ազատեցին զնա։

— Առջի օրը Պէշիկթաշի մօտ սրընթաց արշաւող կառք մը կին մը գլորեց, որուն մէկ թեւը վիրաւորուեցաւ և ականջէն ալ արիւն հոսիլ սկսաւ։ Ոստիկանք հասնելով կառապանը ձերբակալեցին և կինն ալ մօտակայ դեղարան մը տարին, ուր նախնական դարմանները տրուեցան։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Նախորդ հրատարակութեամբ մը հրապարակաւ յայտնեցինք Իւնիօն ընկերութեան շուտափոյթ վճարումը մեր ի Գատըքէօյ հրկիզեալ և իւր կողմանէ ապահովագրեալ տան և կարասեաց վնասին։ Նմանօրինակ պարտականութիւն մը կ'զգամ նաեւ հանդէպ Համպուրկ Մէտէնլը ընկերութեան որ վերոյիշեալ տան ու կարասեաց մի այլ մասը ապահովագրած լինելով, նմանապէս չորեքշաբթի մարտ 3/15ին վճարեց կատարելապէս գոհացուցիչ եղանակաւ։

403 ԴԱՌՆԻԿ ՖՆՏԳԼԵԱՆ

ԱԶԴ

Արեւելեան երկաթուղւոյ օսմ. պարտաթուղթերուն քուփոնները, որք շրջաբերութեան հանուած են Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ (Պոլսոյ մասնաճիւղ), կը վճարուին Պ. Ալեքսանդր Տ. Մանթէֆի քով, Գարաքէօյ, թիւ 12։

Կ. Պոլիս 16 մարտ 93

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

ՓԱՐԻԶ, 16 մարտ. — Բանամայի դատին մէջ, Ընդհ. Դատախազն արդարացուց Պ. Պ. տը Ֆրէսինէի, Ֆլոքէի և Քլէմանսոյի միջամտութիւնը Պ. Շ. տը Լէսէբսի մօտ. զի անոնք ուրիշ բան չեն ըրած բայց եթէ խորհուրդ տուած են առաջքն առնուլ դատի մը որ սնանկութիւն և կործանում կրնար յառաջ բերել։ Պ. տը Լէսէբսի և Պ. Ֆօնտանի համար խիստ պատիժ մը պահանջելով, ընդհանուր դատախազն ըսաւ թէ անոնք շատ մը դժբախտութիւններու և սուգերու պատճառ եղած են։

— Երեսփ. Ժողովը մէկ ամիս յետաձգեց նախկին ոստիկանապետ Պ. Պառէսի մէկ հարցապնդման վիճաբանութիւնն, որով բացատրութիւն կը պահանջէ այն լրագրական պատմութեանց վրայ, իբր թէ Պ. Լուպէ, նախարարապետ եղած միջոցին, պաշտօն յանձներ է առ Պ. Սուանուրի՝ ձեռք բերելու աջակողմեան երեսփոխանաց անուններն որք մասնակից եղած ըլլան Բանամայի գործին, և պատուիրեր է Պ. Սուանուրիի որ դիւրութիւն ընծայէ Պ. Ալթոնի Ֆրանսայէ հեռանալու։

ՊԵԼԿՐԱՏ. — Ազատական նախարարութիւնը բեկանեց այն ընտրութիւններ որք Արմատականաց նպաստաւոր էին։ Ցարդ ստուգուած արդիւնքն են 70 Ազատականք, 50 Արմատականք և 3 Ցառաջդիմականք։

ԱԹԷՆՔ. — Սաստիկ երկրաշարժներ Եւպէա կղզւոյն մէջ, բայց կորուստք աննշան։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 5 Մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 ½
3 » Փարիզի »		22 80
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ		
Եւէլկ երկրոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]	Գ.Կ.	24 05½
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	,,	24 06
Կէս օրին	,,	24 06
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» ժամ 5ին		— —
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ		
Փոխառ. Թիւն Սէրի		55 75
» Բ. »		33 25
» Գ. »	Գ.Կ.	24 28
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ		
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 13
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 38
Պանք տը Բօնս	» »	4 30
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	4 28
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	17
Թրամուէյ	» »	597
Օսմ.Ապահովագր.Ընկ.	» »	530
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	93 ¼
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 16 Մարտ		
Ֆրանսական Ռանթ 3 %		97 95
» » 4 ½ %		106 05
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.		21 95
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ		— —
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	Գ.Կ.	— —
Օսմանեան Երկաթուղի		94 62
» Րէժիի բաժնեթուղթ		384 37
Պանք Օթօման		587 50
Քրէտի Լիօնէ		772 50
Իտալական Ռանթ 5 %		92 57
Եգիպտական միացեալ		504 68
Ջէք Լոնտրայի վրայ		25 170
Օսմանիյէ Օսմանեան քոնսոլիտէ)		— —
ԼՈՆՏՈՆ, 16		
Անգլ. քոնսոլիտէ		98 31
Օսմ. » Սէրի Դ.		21 68
» » » Ա.		55 75
» » » Բ.		33 25
» » » Գ.		22 25
Օսմ. փոխառութիւն 1871		99 50
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)		96 50
Պանք Օթօման		13 37
Այտընի երկաթուղի		17 50
Դասապայի երկաթուղի		15
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)		100
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890		— —
Տոմանիալ (փոխառ. Ռոշիլտ)		104 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ		25 336
ՎԻԵՆՆԱ, 16		
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ		121 45
» Փարիզի »		48 15
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ		171
» Երկաթուղի		— —
ՊԵՐԼԻՆ, 16		
Օսմանեան Երկաթուղի		94
Օսմ. Րէժի		190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ		20 335
» Փարիզի »		80 95

Պատկեր Աշխարհիկ Գրականութեան գործոյն Բ. հատորի Ա. մասէն, որ նոր հրատարակուեցաւ, կ'արտատպենք Օտեանի հետեւեալ երկու գրուածները, ընտանեկան նամակներէ քաղուած, 1885 մայիս 24 և յունիս 4 թուակիր.

Վ. ՀԻՒԿՕ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ. — ՄԱՀ. — ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Վ. Հիւկոյի մահը հեռագրաւ իմացած էք։ Հիւանդութեան օրերը անձկութեան և տագնապի օրեր եղան ամենուս համար. օրագիրները բաւական չէին ըլլար. ամեն մարդ փողոցն ու տունը կ'երթար լուր առնելու համար. ես ալ։ Ութ օր տեւեց հիւանդութիւնը. շատ չարչարուեր է. խելքը միշտ գլուխը մնացեր է. Ժաննն ու Ժորժ սնարէն չբաժնուեցան, և ամեն օր օրագիրներ կը ծանուցանէին որ գո՛նէ այդ մխիթարութիւնը չէր զլացուած մեծ բանաստեղծին իւր վերջին օրերուն։ Այլ գերագոյն մխիթարութիւն անտարակոյս հանդերձեալ կենաց նախատեսութիւնն եղած է իրեն համար. անոր վրայ կը խօսի եղեր իւր մահճին մէջ, եւ շուրջն եղողներուն ըսեր է. «Մեռնող մըն է որ կ'ըսէ ձեզի այս բաները։» Տագնապին մէջ յաճախ ելեր է այս ոտանաւորն իւր բերնէն.

C'est ici le combat du jour et de la nuit

Ի՜նչ ահեղ պէտք է ըլլայ արդարեւ կենաց եւ մահուան մէջ վերջին պատերազմը։

Շատ անգամ գրկեց համբուրեց իւր թոռնիկները, որ շարունակ կուլան կը հեծկլտան եղեր։ Մէկ երկու ժամ առաջ վերջին վայրկեանէն՝ այս բառերը արտասաներ է.

Adieu, Jeanne, adieu…։

Խե՜ղճ Ժանը, խե՜ղճ Ժորժ. միլիոններու տիրացան, բայց ի՜նչ կորսնցուցին։

Մարդ Վ. Հիւկօն մեծ-հայր ունենայ, այն ևս պէտք է երթայ ձեռքէն օր մը։

Տակաւին յայտնի չէ ո՛ր օր պիտի կատարուի թաղումը. ազգային հանդէս պիտի ըլլայ, և այն օրն ազգային սուգի օր։ Ամեն ազգ ալ կը մասնակցի և պէտք է մասնակից ըլլայ այս ցաւոց. զի մեծ հանճարներու բնութիւնն ու տուրքն է համաշխարհական ըլլալ (*)

* * *

Վ. Հիւկոյի յուղարկաւորութիւնն ալ կատարուեցաւ։ Ոչ երբեք այնպիսի փառաւոր յուղարկաւորութիւն կատարուած է. յուղարկաւորութիւն չէր, այլ մէկ բառով՝ փառաւորութիւն։ Կիրակի օրը Յաղթութեան կամարին ներքեւ դրուած էր Բերթողին դագաղը. 24 ժամ տեւեց բոլոր ժողովրդեան տողանցութիւնն առջեւէն։ Շրջակայ avenueները բոլոր խուռն յորդահոսան գետերու պէս կը թափէին իբր ծով ի բարձունս Շանզ Էլիզէի։

Հետեւեալ օրը Յաղթութեան կամարէն ի Բանթէոն տարին զինքը դարձեալ մեծ փառքով ութ հարիւր հազար ժողովուրդ, ըստ իւր խնդրանաց՝ աղքատաց կառքին մէջ, որ Բերթողին միշտ սիրելի եղած հակապատկեր մը կը ներկայացնէր այնքան շքեղութեան մէջ, և երկու միլիոն ալ հանդիսական անցած տեղերուն երկու կողմը շարուած։ Աղքատաց կառքին ետեւէն, որ կը պարունակէր դարուս ամենամեծ հանճարին մարմինը, կ'երթար մինակ, տխրամած և շնորհալի տեսքով, Ժորժ, իւր թոռը. և այդ աղքատաց կառքն ու Ժորժն ալ ետեւէն՝ ամենէն սրտառուչ, նա՛ մանաւանդ միակ սրտառուչ բանն էր այդ հանդիսին մէջ, որուն նկարագրութիւնները պիտի կարդաս օրագրաց մէջ, նկարագրութիւնք՝ որ տկար գաղափար մը միայն պիտի տան իրականութեան։ — Ա՛հ, անտարակոյս, ըստ իս, աւելի արժանաւոր և աւելի փառաւոր պիտի ըլլար, եթէ ոչ միայն ըստ գրոյն՝ այլ և ըստ հոգւոյն յարգելով Բերթողին վերջին կամքը, իւր յուղարկաւորութիւնը կատարէին պարզապէս սա կերպով. Հիւկօն աղքատաց կառքին մէջ ու ետեւէն ալ բոլոր ժողովուրդը, տունէն մինչեւ ի գերեզմանոց, և հոն, իւր վերջին հանգստեան տեղը, փոխանակ քահանայից զոր չէր ուզած՝ ժողովուրդն ամբողջ ի ծունր գար և աղօթէր անմահ հոգւոյն համար, ինչպէս որ խնդրած էր։

Ինչ և լինի, այս պաշտօնական փառաւորութիւնն ալ իւր մեծութիւնն ունէր. ո՛չ ապաքէն Վ. Հիւկօն բանաստեղծ մըն էր տիեզերական։

Կը հարցնես թէ գացի՞ մի գտնուիլ ես ալ. — անտարակո՛յս. հիւանդութեան-

---

(*) Յ. Գ. Վեց միլիոն ֆրանքի մօտ է Վ. Հիւկոյին ձգած հարստութիւնը։ Ասկէ յիսուն տարի առաջ իւր առաջին հրաշակերտը, Notre Dame de Paris, 125 ֆրանք բերեր էր իրեն. ի՜նչ փոփոխութիւն անկէ ի վեր։ Միայն Misèrablesէն հարիւր հազարներով ֆր. վաստկեր է։

նը՝ գրեթէ ամեն օր, և մահուանը օրն ալ։

Այսպէս ահա կը մարին հետզհետէ ու մարեցան արեգակունք, և մենք մնացինք հոս՝ փողոցներու կաղերուն լուսովը միայն...։

Գ·ՅՍ· ՕՏԵԱՆ

ՊԱՐԹԵՂԵՄԻ ԲԻԶԱՆԻ

Երէկ Թաղեցին Պարթեղեմի Բիզանին որ մայրաքաղաքիս նշանաւոր երաժշտապետներէն մին էր։ Խուռն բազմութիւն մը փութացեր էր գտնուիլ սիրելի և յամենեցունց մեծարեալ վարպետին յուղարկաւորութեան տխուր հանդիսին։ Կ. Պոլսոյ ամեն երաժշտութեան դասատուները ներկայ էին, յորս Պ. Նավա, ի դիմաց Կ. Պոլսոյ երաժշտական Քլիւպի, Տիւսաբ բաշա, Ֆոռլանի, Տէլթէ, Լանկէ, Ջուհաճեան վարպետները։ Բազմաթիւ ծաղկեպսակներ կը ծածկէին դագաղն։ Աղաբեան Ուսումնարանի աշակերտք ծաղկեայ պսակներ բռնած, արտասուաթոր աչօք կը հետեւէին դագաղին։ Թափօրը մեծ հանդիսով հասաւ ՍԷՆԹ-Անթուան եկեղեցին, քան նուագածուներ տխուր մահերգ մը կը նուագէին։ Յետ պաշտամանց, մարմինը տարուեցաւ ու ամփոփուեցաւ ի գերեզմանատեղի լատինաց, ի Շիշլի։

Ահա, երկու խօսքով կարելի է պատմել մարդոյ վերջը, բայց դժուար է նկարագրել նորա կրած տառապանքն ի կենսապայքար։ Եւ սակայն պէտք է, գոնէ համառօտել, պատմել զայնս, յօրինակ յետագայից, եթէ հանգուցելոյն կենցաղն արժանի ըլլայ արձանագրութեան։

Պ. Պարթեղեմի Բիզանի իւր գիտութեամբ, տաղանդով, մտերմութեամբ, համեստութեամբ, հմտութեամբ, արժանի է որ համառօտ կենսագրութիւն մը նուիրուի իրեն Արեւելքի մէջ։

* * *

Վախճանեալ վարպետը կը պատկանի այն ազգի ընտանեաց, յորս օրինաւորութիւնն, ուղղութիւնն, պատիւն առաջնորդ են կենաց։ Երբ հայրն, Անգղիոյ դեսպանատան Թարգման, մեռաւ, վեց ոսկի միայն, կ'ըսէ պետոր ծերունի մը, եղաւ քովէն։ Նորա որդին ևս, իւր նախահօրը ծիրքերով և վայելած ընդհանուր մեծարանօք հանդերձ, անինչ մեռաւ, և կ'ըսուի թէ նեղութեամբ կ'ապրէր, զի լոկ գաղափարի և արուեստի ծառայեց ամբողջ կենացը մէջ և մինչ նիւթապէս օգնեց ամեն կարօտ երաժշտայ։ Օրհնեա՜լ ըլլայ յիշատակը։

Պ. Պարթեղեմի Բիզանի ծնաւ 1829ին ի Կ. Պոլիս։

Ծնողքը զինքը նախ ի Լոնտոն ղրկեցին որպէս զի դիւանագիտութեան ուսանի. բայց, նա ընդ հուպ թողուց այն ընթացքը, և ինքզինքը նուիրեց երաժշտութեան զոր յոյժ կը սիրէր մանկութենէն ի վեր։ Ուստի Նաբոլի գնաց ու երաժշտական ուսմունքն բրաւ անդ՝ ընդ ուղղութեամբ հռչակաւոր երաժշտապետ Մէրքատանթէի։ Նախ յօրինեց երկու երգախաղ Լը Բէյէ և Ռոզամոնտա։ Յետոյ վերադարձաւ ի Կ. Պոլիս և Ցնորէն կարգեցաւ կայսերական երաժշտայ։ 1859ին նուագարանապետ էր Նաում թատրոնին։ 1863ին ներկայացուց անդ երգախաղ մը [illegible], որ նոյն տարին ներկայացուեցաւ ևս ի Փլորենթիա։ Յաջորդ տարին Բարիզ գնաց ուր մեծ նուագահանդէս մը տուաւ. իւր ձայնական և նուագարանական երգերը կատարուեցան մեծաւ յաջողութեամբ, յորս քառաձայն երգ մը զոր գրեր էր Վիքթօր Հիւկոյի մէկ քերթուածին վրայ։

1865 Նոյեմբերի 5ին ներկայացուց անյաջողութեամբ ի Թատրոն Սքալա Միլանոյ, մի այլ երգախաղ՝ Ռեբեկկա։ Ցասը տարի լռութիւն պահելէ յետոյ, 1876 յունվարի 27ին ներկայացուց ի Վենետիկ նոր երգախաղ մը [illegible], որ յաջողութիւն գտաւ։ Նոյն ժամանակ գրեց նաեւ եղերերգ մը իւր հանգուցեալ վարպետին վրայ և որոյ վերնագիրն էր Ուն լամենթօ սուլլա մորթէ տի Մէրքատանթէ (Մի արտօսր ի վերայ գերեզմանի Մերքատանթէի)։

Այնուհետեւ զատ Բիզանի բազմաթիւ փոքրիկ երկասիրութիւններ հրատարակած է, յորս Ալլէ Մարիա (Ողջոյն քեզ Մարիամ), Տանթում էրկօ և Պատարագ մը ի պատիւ Լեւոն ԺԳ.ի քահանայական յոբելեանին որ երգուեցաւ ի 1 յունուար 1888, ՍԷՆԹ-Էսփրի եկեղեցւոյ Բանկալթըի։ Եսայեանց վարժարանին Նորակառոյց շէնքին հանդիսաւոր բացման առթիւ գրեց Արեւելեան քայլերգ մը ձօնեալ առ Վեհ. Սուլթանն։ Հանգուցեալը մատենագիր էր ևս. շատ կ'ընթեռնուր և լրագրայ մէջ ծածկեալ ստորագրութեան ներքեւ բազում սիրուն յօդուածներ հրատարակած է։

Բիզանի բազմաթիւ աշակերտներ ունեցեր է քաղաքիս մէջ, որք պատիւ կը բերեն իրեն, զի ոչ թէ միայն քաջ երաժիշտ էր, այլ նաեւ հանճարեղ դասատու։ Յաջողեր էր քիչ ժամանակի մէջ կազմել խումբ մը երգեցողաց յաշակերտաց Աղաբեան ուսումնարանի, որք մի տարի առաջ օտարաց իսկ զարմացումը գրաւեցին՝ ի նպաստ նոյն ուսումնարանի տրուած մի նուագահանդիսի մէջ երգելով։

Միով բանիւ Բիզանի մահն ընդհանուր ցաւ պատճառեց մայրաքաղաքիս մէջ, նոյն իսկ նոցա վրայ որք ի մօտոյ բարեբախտութիւն չէին ունեցած զինքը ճանչնալու։ Ե. Վ. Ա.

5 մարտ 93, Բերա

ԹԷ ԻՆՉՈ՞Ւ
ԼՐՋՈՒԹԻՒՆԸ ԹԵԹԵՒՈՒԹԵՆԷՆ ՆԱԽԱՊԱՏՈՒ Է

Նախ պէտք է խոստովանիմ որ, կենացս մէջ ես բարձրագոյն կարգի ընկերութեանց սալօնները ոտք կոխած չէի, և ոչ ալ առաջնակարգ կրթութիւն ստացած օրիորդի մը առջեւ գտնուած. ըսել է որ այս տեսակ խոստովանութիւն մը պատուաբեր չկրնար համարուիլ մայրաքաղաքիս մէջ ապրող երիտասարդի մը համար, սակայն ի՛նչ չահ որ եղելութիւնը այս էր, և ես շուարած՝ մոլցած էի, երբ առաջին անգամ հրաւէր ստացայ բարձրագոյն երեկոյթի մը ներկայ գտնուելու. մանաւանդ որ հոն պիտի գտնուէր նաեւ հռչակաւոր օրիորդ մը, որուն անունն հարիւր անգամ գովեստները լսած էի բարեկամներէս մէկուն բերնէն, և որ այնպէս մը զգացնել տուած էր միշտ որպէս թէ օրիորդը հոգւով մարմնով իրեն եղած ըլլար. և ինչո՞ւ չըլլար երբ երիտասարդ բարեկամս ամէն կերպով արժանաւորութիւն ունէր հարիւրաւոր աղջիկներ իր վրայ հիացնելու և երկու հարիւրին ալ սիրտը գրաւելու։

Ամբողջ օրս յուզումներով ու մտահոգութիւններով անցունելէ և երեկոյթին մէջ գործածելիք ձեւերուս, արտասանելիք խօսքերուս, քաղաքավարական քօմբլիմաններուս հարիւրաւոր յատակագիծները կազմելէ ու եղծանելէ յետոյ, վերջապէս գիշերուան ժամը երեքուկէսուն մտայ հրաւիրուած տանս սալօնէն ներս, ուր հարիւրաւոր երիտասարդներէ ու երիտասարդուհիներէ— տարեցներ ալ կային, չեմ յիշեր— բաղկացեալ ստուար բազմութիւն մը, գրեթէ կ'եռար կը զեռար —ուշադրութի՛ւն, սխալ չըլլայ— դահլիճին մէջ։

Տան տիրուհին, բոլոր տանտիրուհիներուն նման, զիրուկ սիրունիկ տիկին մը, այցաքարտիս վրայէն կարդալով անունս, Ա... Բ...եան, արտասանեց և այսպէսով ներկայացուած եղաւ գլխ հանդիսականներուն։

Էհ, Ա... Բ...եան, որո՞ւ հոգ. քանի՞ փարայի կ'առնես ատանկ անծանօթ դէմքերը, մանաւանդ այնպիսի սալօնի մը մէջ, ուր ամեն գլուխ յատուկ յանձնարարութեամբ Եւրոպայէն բերել տրուած է, և ամեն սիրտ ա լա ֆրանքա կը բաբախէ։ Բարեկիրթներէ ոմանք գուցէ արգահատելով խեղճութեանս վրայ, և նկատելով որ սալօններու մէջ իսկ կարելի է առաքինութիւն մը, վարձք մը գործել, երբ ողորմութիւն հաճեցան ինձ վեհանձնաբար չնորհել իրենց թանկագին բարեւները ճանճ փախցնելու ձեւով, և փոխադարձաբար ընդունիլ իմ խոնարհ, շատ խոնարհ, գետիններէն մաղուցած յարգանքներս և կամ անոնց հալատիքը, ինչպէս որ կ'ուզէք։

Էհ. ես ի՞նչ ընելու եկայ այս երեկոյթին. կենացս մէջ առաջին անգամն էր որ սկսայ անիծել բաղդս, անուանս առջեւ՝ վաճառական, սեղանաւոր կամ տօքթօր՝ վերջապէս այնպիսի հրապուրիչ տիտղոս մը չը դնելուն, որ ամէն աչք յառեցնէր վրաս, սակայն միթէ անիծելով կարելի՞ էր այնպիսի տիտղոս մը ձեռք անցընել. ուստի կծկուած պարզ աթոռի մը վրայ—բերնի՞ս է ընկեր թիկնաթոռի մօտենալ—սկսայ մէկիկ մէկիկ քննել հանդիսականները, ծանօթ դէմք մը գտնելու և երկու խօսք փոխանակելու յուսով։

Օ՜հօ՜ հանդիսականները. գլուխը վեր վերցնո՞ղը ո՞վ. ամէն տասը տասնըհինգ հոգի մէկ-մէկ խմբակներու բաժնուած, ոմանք [illegible] կը խաղան, ոմանք պէզիկ, ոմանք [illegible]. անդին երկսեռ խումբ մը պարահանդէսի վրայ կը վիճին, ասդին մեծ աղմուկ կայ ամարանոցի պատրաստութիւններու համար, հոս Փարիզի նորաձեւութիւնները, հոն Ամերիկայի հրաշալիքները, վարը Սառա Պէրնարը. վերը Բաթթին— Ֆոլռոքի չը կար այն ատեն— և վերջապէս այնպիսի բիբարանցում մը, որուն մէջ ուղտն իսկ կը կորսուի, ո՛ւր մնաց ծանօթ դէմք մը։

Ի՞նչ բարեբաղդութիւն, հեռուն գումարուած խմբակի մը մէջ կը նշմարեմ բարեկամս, բայց այնչափ նուիրուած զինքը շրջապատող տարրերուն, որ ո՞վ կը համարձակի երթալ զինքը քաշել երազներէն արթնցնել, և մանաւանդ որ ո՞վ կերաշխաւորէ թէ ինձ նման անկեալ մը բարեկամ անունը տալ պիտի զիջանի այնպիսի ընկերութեան մը մէջ, ուր սպասուհիներն իսկ չեն հաճիր հետս խօսիլ։

Բայց ո՞ւր էր հռչակաւոր օրիորդը։

Այնչափ հռչակաւոր օրիորդներ կային, որոց մէջ հռչակաւորագոյնը զանազանել դժուարին պիտի ըլլար, եթէ ամեն երիտասարդ ի դէպս թէ յանդէպս չը փութար երթալ քծնիլ վայելչագեղ օրիորդի մը շուրջը, որ իրօք տիպար մը կրնար համարուիլ գեղեցկութեան և ազնուութեան։ Այ՛ս էր արդեօք օրուան հերոսուհին. սակայն եթէ զարմանալի կէտ մը կար, այն ալ սա պարագան էր որ օրիորդը բնաւ խտիր մը չէր դներ բարեկամիս և ուրիշ երիտասարդներուն մէջ, հաւասարապէս կը խօսէր ամենուն հետ ալ, առանց ի նկատի առնելու քծնողներն ու սիրաբանողները. Աստուա՛ծ իմ, երանի թէ խաբուած չըլլայի կարծեացս մէջ և սխալ եղած ըլլար հռչակաւոր օրիորդը։

Ժամերը կանցնէին և ես գամուած աթոռիս վրայ՝ մի միակ համապատկերը կը կազմէի երեկոյթին մէջ տիրող ընդհանուր խրախճանութեանց. ապուշ չէի. կրնայի երկու խօսք ընել, գաղափար մը յայտնել. կոտրտուող երիտասարդներէն շատերուն տարրական սխալն ուղղել և եթէ կուզէք քիչ մ'ալ գլխ ծախել, սակայն հետս խօսողը ո՞վ. ու այսպէս մերթ բերնիս ջրերը վազեցնելով, մերթ դահլիճին կարասիները քննելով, մերթ կատաղութենէս ինքզինքս ուտելով եւ—խօսքը մէջերնիս—մերթ ալ հայհոյելով, շուարած մնացած էի։

* * *

Աստուա՜ծ իմ, հիմայ կը մեռնիմ. . . ա՜խ, յուսախաբութիւն չեմ սիրեր, բայց իրողութիւն է... հռչակաւոր օրիորդը ինձ նայիլ կը հաճի. հաւատա՞մ, անշուշտ մէկ ձախաւելութիւնս աչքին կը զարնէ, բայց չէ... ոտքի վրայ ելաւ... ի՞նչ կըլլամ... սիրտս կը մարմրի, քայլերը դէպի ինձ ուղղեց և ո՜վ բարեբաղդութեանս, ձեռքը ինձ երկնցուցած է։

—Ներեցէք, էֆէնտի, ընկերութեան մը մէջ գտնուող անձինք պէտք է որ զիրար ճանչնան, թէեւ այս ձեւակերպութիւնները տանտիրոջ պարտքն են, սակայն այդպիսի փափկանկատութիւններ մի փնտռէք մեր սալօններուն մէջ ես, Օր. Ֆ... Թ...եան։

Ա՜խ, ինքն էր, բարեկամիս գիշեր ցերեկ վրան երազած աղջիկը, երեկոյթին մէջ ամենէն պաշտուած հրեշտակը, սակայն ի՞նչ բանի կը պարտէի այս անակընկալ երջանկութիւնը, արդեօք գեղեցիկ սեռին յատուկ եղող անծանօթին տե՞նչն էր որ կը մղէր օրիորդը ինձմով հետաքրքրուիլ, արդեօք Աստուած գթացա՞ծ էր վրաս երեք ժամէ ի վեր քաշած ապաշխարանքս բաւ համարելով, սակայն այսպիսի վայրկենի մը մէջ արդիւնքը վայելելէ վերջ պատճառին վրայ երկար բարակ տրամաբանելու տեղ էր։

Իսկոյն խոնարհութիւն մը կընեմ երկու քայլ առնելով։

—Ձեր պատրաստական ծառան Ա... Բ...եան։ Ու կը նստինք քով քովի։

—Ի՞նչպէս էք։

—Շնորհակալ եմ, օրիորդ, դո՞ւք ինչպէս էք։

—Շատ հանգիստ, ինչպէ՞ս կը գտնաք երեկոյթը։

—Հիանալի՛. մանաւանդ երբ այս առթիւ ձեր թանկագին ծանօթութիւնը վայելելու պատւոյն կ'արժանանամ։

—Շատ ազնիւ էք, էֆէնտի, մեծ պատիւ ըրիք ինձ փոխադարձաբար զձեզ ճանչցնելով, սակայն ինչո՞ւ առանձին նստած էք եւ չէք հաճիր մասնակցիլ ընկերութեանց։

—Որովհետեւ...

—Այո՛, որովհետեւ խորթ կուգան ձեզի այս զեղծկեկութիւնները։

—Ո՛չ լիցի, օրիորդ, մանաւանդ թէ անարժան կը համարիմ զիս այսչափ արժանաւորագոյններուն խառնուելու։

—Ո՛չ, պահելու պատճառ մը չունինք, իրողութիւնը բացայայտ է, և ես երկու ժամէ ի վեր ձեզմով կ'զբաղէի։

—Ինձմո՞վ, երբ առանձինն նստած՝ չէ թէ ձեզ նկատմամբ զգացած խորին հիացումս արտայայտել, այլ երեսնիդ նայիլ իսկ չէի համարձակեր։

—Այո, ձեզմով և ճիշդ անոր համար որ այդպիսի թեթեւութիւն մը ընելու, և միջոց մը գտնելով անոր ասոր չորս կողմը սըլքտալու չէիք զիջաներ։

—Այն պարագային մէջ, այս բարեբաղդութիւնս աւելի ձախաւելութեանս, ու քաղաքավարական կանոնաց նկատմամբ ունեցած տգիտութեանս կը պարտիմ։

—Այո, եթէ երբեք թեթեւութիւնը, զեղծկեկութիւնը, կեղծիքը քաղաքավարութիւն պէտք ըլլայ համարիլ, և կը կարծէք որ հոս իրարու նկատմամբ ցուցուած զգացումները, հիացումները, սքանչացումները անկե՛ղծ ըլլան։

—Եթէ ամենուն մէջ կեղծիք կենայ իսկ, ձեզ նկատմամբ բոլոր երիտասարդներէ յայտնուած հիացումները անկեղծ չըլլալու պատճառ մը չունին։

—Ճիշդ այդ ապարդիւն հիացումներէն զանելու և վայրկեան մը անկեղծութիւն փնտռելու համար է որ համարձակեցայ ձանձրոյթ տալ ձեզ։

—Երախտապարտ ըրիք զիս, օրիորդ, ձեր թանկագին այցելութեամբը։

—Հարկ չեմ տեսներ կրկնել թէ անկեղծութեան կը կարօտիմ, ուստի եթէ հաճելի կը թուի ձեզ պարզօրէն խօսինք։

—Ամէն պարագայի մէջ պատրաստ եմ ձեզ հնազանդելու։

—Ծանօթներ չունի՞ք այստեղ։

—Ունիմ, Վ... Շ...եանը որ նոյնպէս ձեր բարեկամն է եղեր և միշտ հիացմամբ խօսած է ինձ ձեզ նկատմամբ։

—Ըսել է խանխաւ զիս կը ճանչնայի՛ք։

—Այո՛, երկու տարիէ ի վեր, այդ բարեկամիս շնորհիւ։

—Բայց ես անանկ մէկը չեմ ճանչնար։

—Ի՞նչպէս Վ... Շ...եան էֆէնտին չէ՞ք ճանչնար, որ քանի քանի անգամներ պարած է ձեզ հետ։

—Հաւատացէք որ բնաւ ատանկ մէկը չեմ յիշեր, ո՞ւր է սակայն, հո՞ս է։

—Այո՛, ահաւասիկ չորրորդ սեղանին գլուխը թուղթ կտրողը։

—Հա՛, նա կարճահասա՞կը, այո՛, տեսած եմ զինքը ուրիշ անգամ, բայց չեմ յիշեր ո՞ւր։

Ու ես բաղդատութեան դնելով բարեկամիս՝ օրիորդին նկատմամբ ինծի խօսածները—թէ խելքը կը թռցնէ իրեն համար, թէ առանց իրեն չը կրնար ապրիլ, թէ հոգւով մարմնով յարած է իրեն ան—և օրիորդին հիմակուան պաղ վարմունքը բարեկամիս նկատմամբ, չը կրցի խնդուքս բռնել։

—Ինչո՞ւ կը խնդաք։

—Ոչինչ։

—Ո՛չ, կ'աղաչեմ, ինչո՞ւ խնդացիք։

—Բայց Վ... Շ...եան էֆէնտին ձեր ցուցուցածին չափ անձուկ չը նկարագրեր ձեր փոխադարձ յարաբերութեանց սահմանը։

—Իրա՞ւ։

—Այո՛։

—Ի՞նչ կ'ըսէ ինձ համար։

—Ի՞նչ չըսեր ձեզ համար։

—Ըսել է ամբողջ կենսագրութիւնս ըրած է ձեզ։

—Այո՛, պէտք եղածէն աւելին։

Եւ օրիորդը սկսաւ անտարբեր կերպով խնդալ. խնդուք մը որ աւելի կատաղութիւն կը պարունակէր իր մէջ քան թէ զուարթութիւն։

—Այն պարագային մէջ զիս կատարելապէս կը ճանչնաք ըսել է Վ... Շ... էֆէնտիի տեսակէտով։

—Այո՛, արժանացած եմ այդ պատւոյն։

Ուրեմն արդարութիւնը տեղը գալու համար, պէտք է որ ես ալ ձեր կենսագրութիւնը գիտնամ և ճանչնամ զձեզ։

—Ես կենսագրութիւն չունիմ, տղայութեանս Ռօպէրթ քօլէժ գնացած եմ, հոն շրջանս աւարտելէ վերջ Իրաւաբանական վարժարանը յաճախած և հիմայ ալ վերջին տարւոյն մէջն եմ։

—Ռօպէրթ քօլէ՞ժ։

—Այո՛։

—Եւ ասկից երեք տարի առաջուան շրջանաւարտներէ՞ն։

—Այո՛։

—Վերջին քննութեան ատեն «Երկնային մարմնոց» վրայ սքանչելի ճառ մը կարդացողը դո՞ւք էիք։

—Այդ նիւթին վրայ ճառողը ես էի, սակայն սքանչելին ո՞վ էր չեմ գիտեր։

—Այն պարագային մէջ ես ալ զձեզ չորս հինգ տարիէ ի վեր կը ճանչնամ։

—Այդչափ բաղդաւորութիւնս որո՞ւ կը պարտիմ։

—Եղբայրս՝ Անդրանիկը՝ երկարօրէն խօսած է ինձ ձեզ նկատմամբ։

—Անդրանիկը՛, դուք Մ. Անդրանիկին քո՞յրն էք։

—Պատիւ ունիմ ըլլալու։

—Այո՛, բնութեան օրէնքը. արդարութիւնը կը պահանջէ որ դուք Մ. Անդրանիկին քոյրն եղած ըլլաք. որովհետեւ այնչափ բարի, վեհանձն և ազնիւ եղբօր մը՝ ձեզի պէս թանկագին քոյր մ'ունենալ կը վայլէր։

—Շատ ազնիւ էք, էֆէնտի։

—Ո՞ւր է հիմայ Մ. Անդրանիկը։

—Փարիզ, իրաւաբանութեան կը հետեւի, և չը գնացած ինձ յանձնարարած էր որ զձեզ տուն հրաւիրեմ. հետերնիդ խօսիմ և ձեր մասին մանրամասն տեղեկութիւն հաղորդեմ իրեն։

—Որչա՜փ կը սիրէինք զիրար. ի՛նչ բարիքներ ըրած է ինձ։

—Միշտ ձեր տաղանդին վրայ խօսելով, փայլուն ապագայ մը գուշակած է ձեզ համար։

—Ի՞նչ ապագայ կրնայ յուսալ ինձ նման երիտասարդ մը, որ մինչեւ այս տարիքը դպրոցներէ օձիքն ազատած չունի։

—Ինչո՞ւ այդպէս կը խօսիք. միթէ այսչափ աշխատութեանց արդիւնքը վայելելիք ժամանակնիդ հիմայ չէ՞։

—Իրաւունք ունիք, սակայն ո՞վ գիտէ ինչ դժուարութիւններ կ'սպասեն ինձ գործնական կեանքին մէջ։

—Բա՛ն եղի՛ք, ո՞վ գիտէ, կարելի է ճիշդ ձեր ենթադրութեան հակառակը կրնայ պատահիլ, ի՞նչ ընել մտադիր էք սակայն փաստաբանի վկայականնիդ առնելէ վերջ։

—Մայրս երջանիկ ընելու աշխատիլ։

—Մայր ունի՞ք։

—Այո՛, աշխարհիս երեսը մի միակ մայր մը, որ տղայ հասակէս ի վեր ամեն տեսակ տառապանքներով յաջողեցաւ զիս դաստիարակել և կարելի եղածին չափ ապագաս ապահովել։

* * *

Եւ այս միջոցին, չմորած երիտասարդներու ամբողջ խումբ մը եկան պաշարեցին օրիորդը, ամեն մէկ կողմէն հիացման, սքանչացման, զարմացման և չեմ գիտեր ինչացման արտայայտութիւններով, ու ձեռքերու, գլուխներու, իրաններու տարօրինակ դիւրաթեքումներով հաճեցնելու զինքը, որ իրենց հետ թուղթ խաղայ։

—Շնորհակալ եմ պատասխանեց օրիորդը, քիչ մը անհանգիստ կ'զգամ զինքս, և էֆէնտիին հետ ալ կարեւոր խնդրոյ մը վրայ խօսակցութիւն մ'ունինք, ուստի ներողութիւն կը խնդրեմ խաղին չը կրնալ մասնակցելուս։

—Էֆէնտին չը՞ հաճիր մեզի հետ ընկերանալ, պոռացին ամենքը մէկանց։

—Պատիւ կը համարէի, սակայն ցաւալի է որ թղթախաղ չեմ գիտեր։

—Կարելի՞ բան է որ բիքէթ չգիտնաք։

—Այո՛, անկարելի է, սակայն դժբախտաբար պատեհութիւն չեմ ունեցած սորվելու։

—Այն պարագային մէջ պէզիկ կը խաղանք։

—Պէզիկ ալ չեմ գիտեր։

—Ի՞նչ գիտէք հապա։

—Թղթախաղ չեմ գիտեր։

—Օրիորդ, ձեզի կ'սպասենք կոր։

—Շնորհակալ եմ, չպիտի կրնամ մասնակցիլ խաղին։

—Ի՞նչ ընել մտադիր էք հապա հոս։

—Քիչ մը տեսնուիլ էֆէնտիին հետ։

Օրիորդին կողմէ ամենայն լրջութեամբ արտասանուած այս վճռական պատասխանը գրեթէ ապշեցուց ամենքն ալ, և զարմանահար հեռացան մեր քովէն, իրարու հետ արհամարհական շեշտերով և քիթերնուն տակէն մռլթալով։

—Ո՞վ է եղեր այս Նոյ նահապետէն մնացած էֆէնտին։

—Պատուելին ըսէ սըւոր։

—Թուղթ խաղալ չեմ գիտեր, կ'ըսէ ապուշը։

—Մի՛ մեղադրէք խեղճը. կենացը մէջ մարդ տեսա՞ծ է, ընկերութեան մէջ մտա՞ծ է, որ քաղաքավարութեան պահանջումներէն տեղեկութիւն ունենայ։

—Անանկ մ'ըսեր, տխմարի խելքովը օրիորդը պիտի հրապուրէ։

—Բէ՛հ, օրի՛որդը, ո՞վ գիտէ, ո՞րչափ պիտի ծաղրէ զինքը վաղը մեր քով։

—Տխմարն ալ այնպէս կը կարծէ կոր թէ, օրիորդը իր վրայ հիացած է։

—Բիչ մ'ալ առաջ գնա՛, մի վախնար։

—Սիրահարա՞ծ կը կարծէ։

—Ո՞վ գիտէ, Աստուած խելքի պակասութիւն չը տայ մարդուս։

—Այդչափ տխմար չը կրնար ըլլալ։

—Ասկից ալ աւելին է։

—Բայց սա ալ կայ որ օրիորդն ալ չուզեց հեռանալ քովէն։

—Կանանց քաբրիսը չե՞ս գիտեր։

—Ասանկ քաբրի՞ս կ'ըլլայ։

—Ինչո՞ւ չըլլայ, վաղը ինչո՞վ պիտի զուարճանայ։

—Ըսել է յաջորդ իրիկուան համար աղէկ նիւթ ունինք։

—Ամենապատուական նիւթ մը։

—Հիմա Բօլը հոս ըլլալու էր. վաղը ճիշդ նմանը կրնար ներկայացնել։

—Վերջինն ալ մի մոռնար, ո՞ւր է, երթամ ղրկեմ որ [illegible] ընէ այդ ապուշը և վաղը քուզէնիս տունը աղուոր մը զուարճանանք։

Մինչ այս մինչ այն և ահա բարեկամս տեսնելով օրիորդին հետ խօսակցիլս, շնչասպառ կը վազէ կը հասնի մեր քով։

—Այս ի՞նչ գիւտ է, օրիորդ, այսօր բնաւ բարեբաղդութիւն չունեցայ ձեր շնորհաց արժանանալու։

—Շնորհակալ եմ ձեր համակրութենէն, քիչ մը էֆէնտիին հետ տեսնուիլ կ'ուզեմ։

—Վա՛յ, հո՞ս էք, պարոն Ա..., պատիւ ունիմ ներկայացնել ձեզ, օրիորդ, Պ. Ա...ը մեր գերձակուհիին տղան։

—Այո՛, կը ճանչնամ զինքը Ռօպէրթ Քօլէճէն և աւարտողական սքանչելի մէկ ճառն ալ մտիկ ըրած եմ քննութեան ժամանակ։

—Շիտակը շատ կը ցաւիմ որ դպրոցէն ելլելէն վերջ գործ մը չկրցեր էինք մատակարարել իրեն. մեծ առաքինութիւն մը ըրած կ'ըլլաք, օրիորդ, եթէ բարեխօսէք ձեր Մեծ. հօր, որ գործ մը գտնայ իրեն։

—Այսպիսի բազմակողմանի հմտութեամբ օժտուած երիտասարդներու համար միշտ գործ չը պակսիր, սակայն ցաւալի է որ շատ սակաւաթիւ են մեր մէջ։

—Շնորհակալ եմ, օրիորդ, ձեր քաջալերական խօսքերէն և նոյնպէս Վ... էֆէնտիէն որ միշտ հոգածու է իմ մասին, ինչ որ երախտապարտ ըրած է զիս միշտ իրեն։

—Կը հաճի՞ք, օրիորդ, առաջիկայ վալսին ձեր թեւը շնորհել ինձ։

—Պարելս շատ հաւանական չէ։

—Ինչո՞ւ։

—Ինձ վերապահեալ պատճառներու համար։

—Ու չէ՞ք հաճիր գէթ քիչ մը քաջալերել խաղացողները։

—Անոնք քաջալերութեան պէտք չունին։

—Կ'աղաչեմ Պ. Ա...ին նկատմամբ ըսածս չը մոռնաք, շատ խեղճ կացութեան մէջ են, ու մայրն ալ աշխատելու վիճակին մէջ չէ այլ եւս։

—Նիւթական խեղճութիւնը այնչափ արգահատելի չէ, որչափ բարոյականը։

—Ցտեսութիւն։

—Երթաք բարով։

* * *

Կէս ժամ վերջ սկսան պարերը, ու առաջին վալսը դարձանք օրիորդին հետ ի մեծ զարմանս բոլոր հանդիսականաց, եւ մանաւանդ երիտասարդական խմբին, որք կատաղութիւննուն իրենց գլուխնին կուտէին և չէին կրնար նշանակութիւն մը տալ օրիորդին այս ընթացքին. վալսէն վերջ քիչ մը դադար առինք, ու օրիորդը թեւս մտած՝ ամբողջ սրահին շրջանը ըրաւ մի առ մի ներկայացնելով բոլոր ականաւոր անձանց, այնպիսի գրաւատալից լեզուով մը, որ իսկոյն ամենուն քով վայելուչ տեղս գտայ, և տանտիրուհին՝ որ առաջ բնաւ կարեւորութիւն չը տալով քովս իսկ մօտեցած չէր, այժմ բառ չէր գտներ բազմազբաղ վիճակը յայտնելու և գործած զանցառութեանը համար ներողութիւն խնդրելու։

Ալ ո՞վ կրնար բացատրել այն պահուն իմ զգացած ուրախութիւնս ու բարեկամիս կատաղութիւնը. սրահին զարդն համարուող բոլոր օրիորդները պատեհութիւն կը փնտռէին հետս մտերմանալու, և օրիորդը աչք կը գոցէր որ ամենուն հետ ալ տեսնուիմ, խօսիմ, ընտանենամ և վերջապէս ամեն բան հասկնամ։

Սակայն ուրիշներուն հետ մէկտեղ, ես ալ նշանակութիւն մը չէի կրնար տալ այս բարեբաղդութեան, և կը վախնայի որ երեկոյթը չը վերջանար ու ես ալ չը զրկուէի կենացս մէջ առաջին և գուցէ վերջին անգամ տեսած երազէս։

Կամաց կամաց հանդիսականները բաժնուելու պատրաստութիւններ տեսնել սկսան, և օրիորդը՝ որ բնաւ քովէս հեռացած չէր՝ կաթոգին ձեռքս սեղմելով.

—Վաղը իրիկուն մեզի գալու էք, ըսաւ։

—Սակայն չափազանց երես կուտաք կոր ինծ, օրիորդ։

—Վաղը կսպասեմ։

—Եթէ այդպէսով հաճելի կրնամ ըլլալ ձեզ, գլխուս վրայ։

—Ցտեսութիւն, մայրիկին բարեւներս։

—Ցտեսութիւն օրիորդ։

—Իսկ իմ մայրիկիս բարեւ չէ՞ք ղրկեր հապա։

—Չեմ համարձակիր։

Ու այնուհետեւ շատ անգամներ գնացի իրենց, ու երկար օրեր խօսեցանք իրարու հետ Անդրանիկին, իրեն և իմ վրայ. գրեթէ այլ եւս ընտանեացը մէկ անդամն էի, ու ժամանակիս մեծագոյն մասը իրենց տունը կ'անցունէի մինչեւ դպրոցէն ելլալս ու մասնաւոր գրասենեակ մը բանալով իմ գլխուս գործ մը ճարելս, ու մօրս ամեն պէտքը իմ արդար վաստակովս գոհացնելս։

Հիմայ որ այս տողերը կը գրեմ, օրիորդը քովս նստած կ'օգնէ յիշողութեանս, որովհետեւ իմ կինս է։ Ամուսնացած ենք իրարու հետ։

Հա՛րկ է ըսել թէ, հարուստ եմ, շատ հարուստ հիմայ։ * * *

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ
Յանձնակատար Գործակալութիւնը

Կը կատարէ այլոց հաշւոյն, գնում եւ վաճառում ամեն տեսակ ''ապրանքի,,։

Գաւառները կը ղրկէ ''դասատուներ,, եւ ''վարժուհիներ,, հոգ տանելով որ անոնց կարողութիւնն համապատասխանէ առաջարկեալ պայմանաց։

Կը ստանձնէ ''բաժանորդագրութիւն,, լրագրաց եւ հանդիսից, հրատարակեալ ի Պոլիս եւ Եւրոպա.—''Հրատարակութիւն,, ազդերու, ծանուցումներու եւլն. ամեն լեզուէ լրագրաց մէջ.—''Տպագրութիւն,, գրքերու, նամակաթղթի, շրջաբերականի, այցեքարտի եւլն.—''Խորհրդակցութիւն եւ կարգադրութիւն,, կրթական, դպրոցական եւ անհատական գործերու։

Կը հայթայթէ Փարիզի գնով ամեն տեսակ ''գաղղ. գրքեր», «դպրոցի պիտոյք, քարտէս, ատլաս», բնագիտական՝ բնապատմական եւ բնալուծական եւ այլ ճիւղերու վերաբերեալ «գործիք, պատկերք, տախտակք» եւ այլն։

Գաւառական յանձնարարութիւնք կը կատարուին ճշդիւ եւ արագ, բայց արժէքը ''կանխիկ,, ղրկելու է։

Դրասենեակ Գազազեան խան թիւ 22, Պահճէ Գաբու, Պոլիս։ 464 5—10

ԴԱՍԱԳՐՔԵՐ

1. Գործնական Ընթացք Շարադրութեան.
2. Բանալի Շարադրութեան.
3. Փնջակ Պատկերազարդ.
4. Փունջ Հաւաքածոյ (դասաւանդման մեթոտի բացատրութեամբ). Բ. տպագրութիւն.
5. Տարրական Քերականութիւն Բ. տպագր.
6. Գ. Մաս Վարժութիւն Մանկանց.
7. Բ. ,, ,, ,, (ի պէտս տաճկախօս Հայոց), Բ. տպագրութիւն.
8. Ա. Մաս Վարժութիւն Մանկանց (նոյնպէս), ՉՈՐՐՈՐԴ տպագրութիւն։

Կեդրոնատեղի, Գազազեան խան, թիւ 22 ուր կը գտնուին նաեւ Թահթաճեան ''գեղագրութիւն,, Տոքթ. Փաշաեանի ''Փունջ Գիտական,, եւ այլ ամեն տեսակ գրքեր, դպրոցական պիտոյք եւ այլն։

Յանձնարարութիւնք կը կատարուին ճշդիւ եւ արագ։ Հասցէ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԽԱՆ, ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ։ 463 5—10

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԳՐԱՏՈՒՆ
Գ. Պաղտատլեան
ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ցայտնի է մեր բազմաթիւ յաճախորդաց եւ արգոյ Հասարակութեան՝ թէ մինչեւ ցարդ մեր հաստատութեան գրատան ճիւղն որ մեր բազմազբաղ գործոց պատճառաւ յանկացած էր միայն մեզ սեպհական գրերու վաճառման, պատիւ ունիմք այժմ ծանուցանել թէ՝ ներկայ 93 տարւէն սկսեալ մեր Տպարանի գետնայարկը կազմաւորած եմք վաճառատուն մը ուր պիտի գտնուին Հայերէն, Տաճկերէն եւ Գաղղերէն գրքեր, գրասենեկի պիտոյք, դպրոցական այլ եւ այլ առարկաներ, հաւաքածոյք ընտիր թղթեղէնաց, պահարանի, եւայլն, եւայլն։

Վաճառատունս հիմակէս պիտի գոհացնէ յաճախորդներն ապրանաց ընտրութեան եւ գնոց չափաւորութեան մասին։

Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնք, փոքր թէ մեծ քանակութեամբ, պիտի կատարուին ճշդիւ, փութով եւ խնամով։

Վաճառատանս գործակալութիւնն յանձնած եմք Երուանդ Երկարեան Էֆէնտիի, առ որ պէտք է դիմել այս ճիւղին վերաբերեալ գործառնութեանց համար։

Վաճառատունս վճարման դիւրութիւններ եւս պիտի ընծայէ տեղական յարաբերութիւն ունեցող վաճառական յաճախորդաց։

Վաճառատունս յատուկ պայմաններով կը գնէ նաեւ ամեն տեսակ ընտիր հեղինակութիւններ ու թարգմանութիւններ, մանաւանդ դպրոցական դասագրքեր։ 1/13 Փետրուար 1893

Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ Ճատտէսի, 14

Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

ՅՈԴԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Նշանթաշ, Կ. Պոլիս, 18 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սկոթ և Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքերս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հռչակած է, մանաւանդ այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

Թիճարէթ վէ Նաֆաա նըզարէթի խատէմէլէրինտէն նիւմունէսի վէճհլէ իմալ իթտիրիլէճէք մա գաբութ 8 թագըմ էլպիսէնին պէհէր թագըմընը 548 վէ օտաճըլար իչուն եալընըզ սէթրի վէ բանթալօն օլարագ եաբտըրըլաճագ 15 թագըմ էլպիսէնին պէհէր թագըմընը 320 ղուրուշա իմալէ թալիպ պուլունտուղունտան վէ շէհրը հալըն 13ինճի ճումա իրթէսի կիւնի իհալէի ըճրա գըլընաճաղընտան պունտան աշաղը եաբմաղա թալիպ օլանլարըն բէյ աքճէլէրի իլէ պէրապէր նըզարէթը միւշարիլէյհա մէճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

2 մարթ 309 496 3—3

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Իքինճի Ֆըրգայի հիւմայունի իմալաթխանէսինտէ միւթէրաքիմ ապա գըրըքընթըլըրըն պէհէր գըյյէսի 30 վէ չուգա բարչալարընըն 60 վէ չուգա քէնարըլարըն տախի 80 բարատան թալիպի ճըգմաղսընտէ օլուպ 309 սէնէսի մարթընըն 13ինճի ճումա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն կիւրմէք թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ գասար Ֆըրգայի մէզքիւրէ իմալաթխանէսի գոմիսէօնընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 5 1—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1.000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն տարին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, առաջին հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000.000 Անգլ. ոսկւոյ գումարը զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 34

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածք, կահ կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սոյն գործակալաց, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս ամէն ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒՄԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Կամուրջի գէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8.000.000
Պահեստի դրամ մինչեւ յունիս 1890	» 6.165.860
Տարեկան հասոյթ	» 14.135.925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ, բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆրանք 6.250.000 Պահեստի դրամ Ֆրանք 1.270.300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած Թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 բարձր ապահովագրական հաստատութեանց հետ, որոց դրամագլուխ և պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 Ֆրանք

Ընդհ. Ներկայացուցիչ Համայն Թուրքիոյ

ԳԱՐՈՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահճէ-Գաբու, Անանիադիս խան 12, 13, 14 369

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Մէքթէպը Թըպպիէյի շահանէ տէբունինտէ քէային պագալ տիւքեանը իլէ սիւտճիւլիք վէ ժահալլէսիւլիք վէ սուֆըրճը իլէ Թիւթիւնճի վէ Փէս գալըպճըլըղընըն գօնթուրաթօ միւտտէթինին խիթթամ պուլտուղունտան իխթիձարը Թալիպ օլանլարըն 309 սէնէսի մարթընըն Եըրմը կիւնինէ գատար մէքթէպը մէգքիւր իտարէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 4 2—3

Տայիրէյի ասքէրիյէ օտաճըլարընա մախսուս օլմագ վէ եալընըզ չուգասը անպարտան վէրիլմէք գոսուրը Եճգասը միւթէահհիտ Թարաֆընտան սարֆ օլունմագ իւզրէ իմալ իթթիրիլէճէք 101 Թագըմ էլպիսէնին պէհէր Թագըմը 35 ղուրուշա Թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ Թարիխը իլանտըն իթիպարէն 1 հաֆթա խիթամընտա գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունաճաղընտան, իմալ վէ իթաէա Թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 2 3—3

Ումում մէքթէպլիլէ ասքէրիյէ տախիլինտէ պուլունան պագալ տիւքեանլարընըն գօնթուրաթօ միւտտէթի չըգպաթ նիհայէթինտէ խիթամ պուլունտուղունտան, միւզայէտէլէրինէ էեւալ ըիւշտիյէսինտէ պագըլմագտա օլտուղունտան իւթիձարընա Թալիպ օլանլարըն մէքթէպը մէգքիւրէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 3 3—3

ՏՈՒՆ ԿԸ ՎԱՐՁՈՒԻ

Ալէօնի բնակարանն ի Պէօյիւքտէրէ (աւստրիական նախկին դեսպանատուն)։ Այս բնակարան կը պարունակէ փայտաշէն մեծ տուն մը քարաւիին վրայ, Թիւ 30, Թրքական բաղանիք, պարտէզ, պատըշգամներ, անտառ, այգեստան, քէօշկ, և վազուն ջուր ընդունարաններով։ ամբողջին տարածութիւնն է 70250 քառակուսի կանգուն։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պարոն Է. տը Հիւպ, ի Բերա, Լինարտի փողոց, Թիւ 28։ 418 14—24

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլեայի և Պոնտոսի միջեւ կանոնաւոր թափոր

«Ամէնի» շոգենաւը ամսոյս 10/22ին, երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ Նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղւոյն և ապրանք տեղափոխութեան

Նաւուղիչի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
477 Մումհանէ Սիթէ Ֆրանսէ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Սպեղանման Թուղթ Ֆայեառ եւ Պլէյն, կէս դարու յաջողութիւն։ Գերազանց դեղ ի բուժումն հարբուխի, կուրծքի բորբոքմանց, յօդացաւի, ցաւերու, ճեղքուածքներու, վէրքերու, լռտաքին ընտիր դեղ ընդդէմ խոցերու ևայլն։ Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ։ Սարոգրութիւն պահանջել։

ՊՏՈՒՂ ԼՈՒԾԻՉ ԵՒ ԶՈՎԱՑՈՒՑԻՉ
ԽԻՍՏ ԱԽՈՐԺԱԼԱՄ

TAMAR INDIEN GRILLON

Ընդդէմ
ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԵԱՆ
Արիւնհրթութեան, գլխացաւի, մաղձի, անախորժութեան, ստամոքսի և աղեաց անհանգստութեան

E. Grillon
Ստորագրութիւն տուփին վրայ դրուած

ՓԱՐԻԶ, ԿՐԻԼԼՈՆ, 33, Արշիվ փողոց
դեղարանաց մէջ, 33, rue de Archives

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՃԱՌԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ

Իփոֆոսֆիթ կրոյ և սոտայի

Պատրաստեալ Հեղին. ՍԿՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք

Իւղէն չափ ախորժահամ է

Մօրիւ ձկան հում իւղէ բոլոր յատկութիւններէն զատ, Իփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողոտութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փոքրիկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Ընդհանուր գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՆՍԸՐ ԵՒ ՀԱՅՐԷ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոց ամէն երկուշաբթի կը մեկնին Լիվըրբուլէ և Նիւ-Եորք միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Բոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւոնիա	5587	Ալպա	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարտինիա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալկերիա	2448	Բարթենիա	2??
Քէտար	1876	Մարոքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

«Շէրպուրկ» շոգենաւը, նաւապետ Քինկ, Լիվըրբուլէն հոս կը հասնի դէպ ի ամսոյս 17։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 40
17 Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոփուս	4200	Աֆրիքօ	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Սեպաստոփօլ	3250	Բէրուս	3000
Թէպը	3250	Լոթուս	800
Մաֆամալը	3250	Օլիմպոս	800
Մարեոթիս	3250	Իրիս	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292 31 Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ

ԹՈՄԱՍՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ

ԵՕՐՔ-ԵԱՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Հըլլ-Նիւ-Եօրք, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալդանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանտէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլատօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտօ	2200	Քուիպօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիկօլեթօ	4400
Գօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3300	Րինալտօ	3200
Գամեօ	2000	Հիմպէռ	7000	Րօլլօ	3000
Պուֆֆալօ	3800	Ժուպիթէր	1200	Րօմէօ	3500
Դէյրօ	2600	Ժուքօ	5000	Րօզարիօ	3500
Դոմինօ	2500	Ժինօ	2200	Սալէրնօ	4000
Դանթէ	2100	Լէլօ	2000	Սանդինկօ	3200
Դաւօ	2000	Լօրէնզօ	4200	Սաֆօ	2000
Դիտօ	2700	Լօլիօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Գիլօ	5500	Լէանտրօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօլօրատօ	3400	Լիֆօրնօ	5000	Թասօ	1200
Տասօ	2500	Մալթա	1500	Թօլէտօ	2800
Տոմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրրիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարթէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաբօ	2100	Միլօ	2000	Վոլթուրնօ	5000
Էսպանիօ	2600	Մուրիլօ	3100	Եէնօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տրֆալկար	200
Ֆրանթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զէֆիրօ	200
Ֆալքօն	800	Օբրանտօ	4500	Զէրօ	140
Ֆէտօ	700	Օտէսօ	2000	Վ. ...	120
Էմիրս Մոնարք					8000
Բէրթէրս Մոնարք					8000
Լէյքըրս Մոնարք					8100

«Տուրօ» շոգենաւը, նաւապետ Մարշըլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն աստ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւնները կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՍՕ
Գործակալք
293 Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

ՌՈՒԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4.000.000
Վնաս հրդեհի արկածից համար տուած է » 35.000.000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարումնք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
140 Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօգաք, Ուիթալ խան։

ՍԷՅՏԷԼ ՆՕՄԱՆ
ՏՐԷՍՏԱ
(Սաքսոնիա)

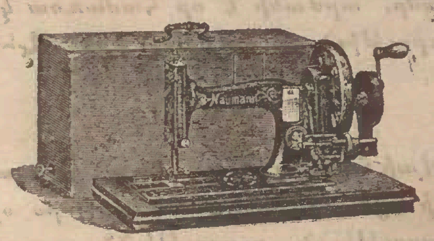

1200 գործաւորք տարին 60000 մեքենայ կը շինեն, ընտանեաց համար ձեռքի մեքենաներ, դերձակներու և կօշկակարներու համար սարքով շարժող մեքենաներ. կարի մեքենաներու ամենէն լաւ տեսակը։

ԾԱՆՕԹ — Սայտէլի և Նօմանի բուն իսկ մեքենաներուն վրայ վերոյիշեալ մետայլները նկարուած են։

Թուրքիոյ ընդհանուր գործակատար Մ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆԹ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք փողոց Թիւ 54, 561 489 2—26

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ 8

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՖԻԼԻՊՕՊՕԼԻՍ

Արեւ. ճեպ. Թ. 2 Բշ. Եշ. Ա.	Կառխ. ճեպ. Թ. 4 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կառխ. խառն Թ. 62 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կառխ. խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Կառխ. խառն Թ. 124 Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառխ. խառն Թ. 123 Ա Բ Գ	Կառխ. խառն Թ. 131 Տշ. Շբ. Ա Բ Գ	Կառխ. խառն Թ. 61 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կառխ. ճեպ. Թ. 7 Ամ. օր Ա Բ Գ	Արեւ. ճեպ. Թ. 1 Տշ. Շբ. Ա.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
7.20	8 13	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ ժմ.			8 52	8 22	4 00
		6 41			Գումգաբու			8 25		
		6 53			Եէտի-գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այաստեֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք—Չէքմէճէ			7 07		
		8 29			Սպարթա-գուլէ			6 22		
	9 53	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	6 58	
		9 48			Չաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 58	10 31	10 25			Գապաքճէ			4 20		
		11 27			Սինէգլի			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Չէրքէզքէօյ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. Չէրքէզքէօյ ժամանում			2 12	4 53	12 04
12 04	12 36	1 41			Չօրլու			1 26	3 56	
		2 33			Մուրաթլը—Քէօբէքլի			12 26		
		3 05			Սէյիտլէր—Չիֆթլիք			11 53		
	2 28	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16	2 26	
2 05	2 55	4 30			Պապա—Էսքի			10 39	2 00	9 33
		5 13			Բավլօ—քէօյ			9 40		
	3 58	6 08			Ուզուն—Քէօբրիւ			8 56	12 50	
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ			7 46	12 51	8 09
		7 12			Ուլի			7 14		
4 21	5 09	7 59			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ.			6 25	11 57	7 14
4 29	5 19		3 15		մկ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գարաքէօյ		12 32			
5 25	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա բաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. Մուսթաֆա բաշա ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 38		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 55		մկ. Հարմանլը ժմ.		8 48		8 59	5 13
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնովա-Սէյմէնլի մկ.		8 01		8 35	4 53
	8 11			10 50	մկ. Թըրնովա-Սէյմէնլի ժմ.	12 50			8 25	4 48
	8 47			11 50	Գայաճըք—Հասքէօյ	12 06			7 52	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ	10 50			7 05	
8 38	9 59			1 49	Բաքազլը	9 58			6 39	3 06
	10 25			2 24	Գաթօնից—Սթանիմագ	9 04			6 14	
9 23	10 44			2 49	ժմ. Ֆիլիպէ մկ.	8 25			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. Ֆիլիպէ ժմ.	7 51			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	6 45			4 43	
	12 22			5 12	ժմ. Եարըմպէյ մկ.	6 00			4 17	
	12 23				մկ. Եարըմպէյ ժմ.				4 16	
11 10	12 44				ժմ. Պէլօվա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սոֆիա				12 34	15
2 10	9 50				Նիշ				5 51	920
8 45	4 48				Պելկրատ				10 33	37
9 40	1 20				Պուտապեշտ				2 0	3
3 16	7 20				Վիեննա մկ.				8 30	

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6ին և առաւօտեան ժամը 5.59ի միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն՝ վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սէյմէնլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանագրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սէյմէնլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին» հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Իւսքիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զիպէֆչէ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոյ հետ։ Սէլանիկ գացող Թիւ 522 և

7.—Արտաքոյ կարգի վագոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չբանած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Ֆիլիպէյէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայն ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ Բ. կարգ
Ֆր. 10.— Ֆր. 7.— Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
» 12.— » 9.— Կ. Պոլիս Ֆիլիպէ Ֆիլիպօպօլսոյ համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամանակէն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սէլանիկի ժամանակէն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՋԻՊԷՖՉԷ

Կառխ. խառն Թ. 512 ամէն օր Ժ. Վ.	Կառխ. խառն Թիւ 522 ամէն օր Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառխ. խառն Թիւ 523 ամէն օր Ժ. Վ.	Կառխ. խառն Թիւ 5 ամէն օր Ժ. Վ.
5 10		Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 15
5 44		Թօփսին ... մկ.		9 41
6 21		Ամաթօվօ		9 04
6 48		Կարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 31
7 31		Կէօրկէլի		7 59
8 05		Միռօվճէ		7 15
8 15		Ստրումիցա		7 06
8 47		Տէմիրգափու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		Տէմիրգափու (Պիւֆէ) մկ.		6 17
9 42		Գրիվօլագ		5 43
10 21		Վ.էնից—Կրոցքօ		5 00
11 08		Քէօբրիւլիւ ժմ.		4 10
11 18		Քէօբրիւլիւ մկ.		4 00
12 06		Զէլէնիկօ		3 17
12 42	1 06	ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) ժամ. մեկ.	2 20	2 41
	1 47	Աճալար	1 44	
	2 42	Գումանօվա	1 07	
	3 15	Թապանօֆչէ	12 29	
	3 43	Բրէշօվա	12 04	
	3 56	Պուգաւովճէ	11 46	
	4 21	Պույիէնէվճէ	11 16	
	4 34	Ջիպէֆչէ	11 00	
	9 35	Նիշ	5 31	
	4 48	Պելկրատ	10 55	
	1 20	Պուտապեշտ	2 40	
	2	Վիեննա մեկ.	8 30	

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառխ. խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. ուր. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառխ. խառն Թիւ 621 Դշ. Եշ. Շբ. Ժ. Վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ	12 29
8 22	Էլէշան ... մեկ.	11 36
9 17	Ֆաչանիք	10 59
10 27	Վէռիզօվից	10 12
11 20	Լիբլեան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուշիթռն	7 22
1 15	Միթրօվիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՅՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կառխ. խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Թ. 323 Կիր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառխ. խառն Թ. 322 Դշ. Շբ. Ա Բ Գ	Թ. 324 Բշ. Ա Բ Գ
9 15	1 40	մկ. Թըրն. Սէյմէնլի ժմ.	7 20	9 45
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 32	Բաւնէ—Մէչլէր	5 48	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 42
1 11	5 41	Սիլիֆօ—Քըզմանլը	3 41	6 18
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՕԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառխ. խառն Թ. 231 Բշ. Դշ. և ուր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառխ. խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. և շբ. Ա Բ Գ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ժամ.	6 53
8 47	Ուլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօգա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 35
12 20	Ֆէրէճիկ	2 31
1 21	Ֆէրէտ	1 29
2 20	ժմ. Տէտէ—Աղաճ մեկ.	12 20